

Sprievodca po cintoríne v Liptovskom Mikuláši-Vrbici

Na území mesta Liptovský Mikuláš bolo v minulosti niekoľko cintorínov. Neboli rozdelené konfesiónálne, ale podľa jednotlivých častí mesta. Samostatný cintorín mali iba židovskí obyvatelia. Prímestské časti majú svoje vlastné cintoríny. Obyvatelia hornej časti mesta – Vrbického Huštáku (dnes Ulica 1. mája a okolie) pochovávali svojich mŕtvych na cintoríne, kde je dnes Park Márie Rázusovej-Martákovej pri Rachmaninovom námestí. V dolnej časti mesta na Nižnom Huštáku – bývalá Moyzesova ulica a okolie (dnes oblasť, kde stojí Posádkový klub armády, Hypernova a ďalšie stavby), bol cintorín pre obyvateľov stredu mesta a dolnej časti. Bol to mestský cintorín, ktorý zlikvidovali pre výstavbu budovy Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska (dnes budova Mestského úradu na Ulici Štúrovej) v máji roku 1975. Obyvatelia Vrbice a okolia pochovávali na vrbickom cintoríne pravdepodobne od začiatku 20. storočia. Na tento cintorín premiestnili niektoré hroby alebo pomníky z mestského cintorína po jeho likvidácii. Práve po tomto cintoríne vám ponúkame krátku prechádzku. Začíname pri prvej bráne od cesty na symbolickom cintoríne, pokračujeme na hlavný cintorín a do urnového hája.

SYMBOLICKÝ CINTORÍN

BELOPOTOCKÝ-FEJÉRPATAKY Gašpar

vydavateľ, knihár, osvetový pracovník

Pochádzal zo zemianskej rodiny. Ludovú školu a gymnázium navštevoval v Paludzi, v rokoch 1805 – 1807 študoval v Kežmarku. Pri otcovi sa vyučil za knihára. V rokoch 1810 – 1815 bol na vandrovke (Levoča, Košice, Lučenec, Pešť, Viedeň), aby sa zdokonalil v remese. Od roku 1821 pôsobil ako knihár a kníhkupec v Liptovskom Mikuláši, neskôr bol stoličným úradníkom. V rokoch 1857 – 1861 sa stal pisárom v Námestove, potom žil v Liptovskom Mikuláši. V roku 1829 založil v meste prvú slovenskú ľudovú požičovňu kníh (Slovenskú požičovaciu bibliotéku) a v roku 1830 sa stal spoluzakladateľom prvého slovenského obrodenského ochotníckeho divadla - Divadla slovenského svätomikulášskeho. V meste organizoval šírenie kníh a kalendárov a spolupracoval s osobnosťami českého a slovenského národného obrodenia.

V rokoch 1830 – 1852 vydával Nový a starý vlastenský kalendár s prílohou Slovenský pozorník. Vydával aj šlabikáre a mravoučné diela. Článkami prispieval do dobovej tlače. Organizátorsky bol činný v osvetovom spolku Tatrín, v spolkoch miernosti a striezlivosti. Ludovítovi Štúrovi poskytol na vydávanie Slovenských národných novín záruku 4.000 zlatých. Napísal svoj Vlastný životopis, ktorý sa stal prameňom poznania doby, v ktorej žil.

Pochovali ho na bývalom cintoríne na Ulici Štúrovej. Po jeho likvidácii v máji roku 1975 preniesli na vrbický cintorín len jeho pomník.

1. 1794 Paludza
18. 5. 1874 Liptovský Mikuláš

31. 8. 1908 Žibritov
4. 12. 1952 Praha, pochovaný
v Liptovskom Mikuláši

BEZEK Kazimír

právník, básnik, dramatik

Kazimír Bezek sa narodil v obci Žibritov v Honte. Študoval na gymnáziu v Liptovskom Mikuláši, na lýceu vo francúzskom Nimes a na Právnickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe. Po štúdiách pracoval v podniku Československé dráhy (ČSD) a na Ministerstve dopravy a verejných prác v Prahe. V roku 1943 ho zatkli za ilegálnu činnosť. Počas Slovenského národného povstania sa stal predsedom Revolučného národného výboru v Dolnom Kubíne. Po 2. svetovej vojne pracoval na Povereníctve dopravy v Bratislave, bol riaditeľom ČSD v Prahe.

Počas štúdií na Štátnom reálnom gymnáziu M. M. Hodžu pracoval v Hodžovom samovzdelávacom krúžku. Prvé básne publikoval v časopisoch Nový rod a Svojet. V roku 1927 vydal vlastným nákladom básnickú zbierku Horúci deň a v roku 1942 (tiež vlastným nákladom) cyklickú skladbu Valpuržina noc. Na štúdiách v Prahe sa zúčastňoval aj na akciách slovenského vysokoškolského spolku Detvan. Písal články a básne do časopisov Luk, Slovenské smery a Slovenské pohľady. Jeho básne boli namierené aj proti fašizmu a vojne a uverejňoval ich v časopisoch Elán a Tvorba. Písal aj prírodnú a intímnu lyriku. Pokúšal sa aj o divadelnú tvorbu, tlačou vyšla jeho scéna Pastieri a Bezmenná komédia. Celovečerná hra Klieťka mala premiéru v Slovenskom národnom divadle v Bratislave roku 1939.

Kazimír Bezek bol v rokoch 1945 – 1952 poslancom Slovenskej národnej rady v Bratislave. V roku 1964 dostal vyznamenanie Za hrdinstvo v práci I. triedy.

BLAHO Matúš

kňaz a. v., osvietenec, osvetový pracovník,
náboženský spisovateľ

Bol synom chudobných rodičov. Pokrstili ho v artikulárnej cirkvi v Necpaloch. Rodičia nemali peniaze na štúdium svojho syna, a preto popri štúdiách pracoval ako vychovávateľ. Študoval v rodnej obci, neskôr v Kremnici a v Banskej Bystrici na gymnáziu, v Bratislave na evanjelickom lýceu. Dostal sa na štúdiá aj na univerzitu do Nemecka do Wittenbergu. Po štúdiách ho poslali za kaplána zboru vrbickosvätomikulášskeho ku evanjelickému a. v. farárovi Emerichovi Berzevickému. Po jeho smrti Matúša Blahu na konvente 10. júla 1798 zvolili na jeho miesto. Túto prácu vykonával verne 39 rokov. Úzko spolupracoval s knihárom, osvetovým pracovníkom a vydavateľom Gašparom Fejérpataky-Belopotockým. Prispel k založeniu prvej slovenskej verejnej knižnice a prvého slovenského divadla - Divadla slovanského svätomikulášskeho. Počas svojho plodného života zhromaždil vzácnu knižnicu, ktorú daroval seniorátu. Aktívne pracoval s mládežou, na svojej fare sa s nimi stretával, čítali si diela slovenských spisovateľov, pestoval v nich lásku k slovenčine. Založil základinu na vydávanie slovenskej literatúry. Niekoľko tisíc zlatých venoval na podporu slovenského evanjelického školstva. Počas jeho účinkovania v cirkvi sa seniorálne zápisnice písali po slovensky (nie po latinsky). Bol autorom homiletickej (kazateľskej) literatúry.

Pochovali ho na mestskom cintoríne a po jeho zrušení v máji roku 1975 preniesli jeho pozostatky na vrbický cintorín.

18. 8. 1772 Bystrička pri Martine
21. 3. 1837 Liptovský Mikuláš

- 12. 5. 1906 Liptovský Mikuláš
- 9. 8. 1929 Liptovský Mikuláš

GUOTH Andrej

básnik

Narodil sa v rodine garbiara Andreja Guotha a Márie, rodenej Ivanovej. Rodina sa vysťahovala do Ameriky za prácou. Po návrate chodil do ľudovej školy a navštevoval Štátne reálne gymnázium M. M. Hodžu v rodnom meste. Od roku 1925 študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Svoje prvé básne napísal na gymnáziu, kde navštevoval aj Hodžov samovzdelávací krúžok. V Bratislave bol redaktorom časopisu Svojeť. Básňami a glosami prispieval do rôznych novín a časopisov – Slovenský národ, Republikán, Slovenský denník, Ľudová politika, Živena, Mladé prúdy. Zbierka veršov Na rozlúčku vyšla posmrtno zásluhou literárneho vedca Andreja Kostolného v roku 1936. Druhého vydania pod názvom Básnický odkaz sa dočkala až v roku 1954.

Zomrel mladý, len dvadsaťtriročný, na tuberkulózu. Pochovali ho na mestskom cintoríne a po jeho zrušení v máji roku 1975 preniesli jeho pozostatky na vrbický cintorín.

GUOTH Jonáš Rudolf

básnik, divadelný ochotník, úradník

Narodil v rodine známeho štúrovca a lekára Jonáša Bohumila Guotha a Márie, rodenej Lubyovej. Po štúdiách sa stal úradníkom filiálky Martinskej sporiteľne v Liptovskom Mikuláši. Písal básne a piesne na motívy liptovských trávnic. Vo svojich veršoch a pesničkách rozvíjal ľudovú tradíciu, tradíciu vtipu v piesni a povyšoval ju na umeleckú úroveň. Publikoval v časopisoch Národný hlásnik, Slovenská rodina, Slovenský týždenník, Zvolenské noviny, Dennica, Naša zástava. Spolupracoval so známymi spisovateľmi, napríklad s P. O. Hviezdoslavom. Mikulášska tlačiareň Klimeš a Pivko mu vydala výber z veršov pod názvom Pesničky Jonáša Guotha. Organizoval ochotnícke divadlo, stal sa správcom Spolku správy divadelnej.

Pochovali ho na mestskom cintoríne a po jeho zrušení v máji roku 1975 boli jeho pozostatky prenesené na vrbický cintorín.

17. 9. 1856 Gôtovany
21.10. 1918 Liptovský Mikuláš

29. 9. 1811 Rakša
26. 3. 1870 Tešín (Poľsko)

HODŽA Michal Miloslav

kňaz a. v., spisovateľ, jazykovedec,
štúrovec, národovec

Narodil sa v rodine mlynára a roľníka Jána Hodžu a Márie, rodenej Hriankovej. Študoval v Mošovciach, na gymnáziu v Banskej Bystrici a v Rožňave. Filozofiu a teológiu absolvoval v Prešove, v Bratislave a na teologickej fakulte vo Viedni. Po štúdiách bol vychovávateľom, v rokoch 1837 – 1862 farárom v Liptovskom Mikuláši, v roku 1866 sa stal vikárom patentálnej cirkvi evanjelickej v Martine. Od roku 1867 až do smrti žil vo vyhnanstve v poľskom Tešíne.

Počas pôsobenia v Liptovskom Mikuláši na evanjelickej a. v. fare sa uňho stretávali národovci. V lete roku 1843 sa zúčastnil na schôdzke v Hlbokom a u rímskokatolíckeho kňaza a spisovateľa Jána Hollého na Dobrej Vode, kde sa spolu s Ludovítom Štúrom a Jozefom Miloslavom Hurbanom radili o prijatí stredoslovenského nárečia za základ spisovnej slovenčiny. V auguste roku 1844 založili na jeho fare slovenský osvetový spolok Tatrin (predchodcu Matice slovenskej). Stal sa jeho predsedom. Spolok finančne podporoval chudobných slovenských študentov a vydával knihy v Štúrovej spisovnej slovenčine. Bol organizátorom petície Slovenského prestolného prosbopisu na panovnícky dvor vo Viedni, prvého programu, v ktorom Slováci tlmočili svoje národné požiadavky. Zúčastnil sa revolúcie v rokoch 1848-49. V máji roku 1848 sa zišli na jeho fare národovci, aby spísali a verejne v Ondrašovských kúpeľoch prečítali prvý politický a kultúrny program Slovákov Žiadosti slovenského národa.

Michal Miloslav Hodža bol aj spisovateľom a osvetovým pracovníkom. V nemčine napísal spis *Der Slowak*, kde obhajuje práva Slovákov. Napísal aj rozsiahle básne *Matora*, *Slavomiersky* a *Vieroslavín*. Publikoval v časopisoch *Hronka*, *Slovenské národné noviny*, *Orol tatranský*, *Cirkevné listy*, *Nový i starý vlastenský kalendár* s prílohou *Slovenský pozorník* a ďalších. Zakladal spolky miernosti a striezlivosti. Spolu s *Ludovítom Štúrom* a *Jozefom M. Hurbanom* boli osnovateľmi a zavŕšiteľmi historického procesu slovenského národného obrodzenia.

Po ťažkej chorobe zomrel v marci 1870 a bol pochovaný v Tešíne (Poľsko), v mieste svojho vyhnanstva. V roku 1922 previezli jeho pozostatky do *Liptovského Mikuláša* a vystrojili mu slávnostný pohreb za účasti vlády Československej republiky. Miesto jeho posledného odpočinku bolo v záhrade evanjelického a. v. sirotinca. Jeho pozostatky exhumovali a 21. októbra 1989 slávnostne previezli na *vrbický cintorín*.

25.12. 1856 Dolný Kubín
27. 1. 1930 Liptovský Mikuláš

JANOŠKA Jur

kňaz a. v., redaktor, literárny kritik,
kultúrny a verejný pracovník

Narodil sa v rodine roľníka Juraja Janošku a Zuzany, rodenej Vajzerovej. Ludovú školu vychodil v rodnom meste, potom študoval na gymnáziu v Martine, v Revúcej a v Kežmarku. Teológiu navštevoval v Rostocku a vo Viedni. Pôsobil ako kaplán a učiteľ v Dolnom Kubíne, v Liptovskej Sielnici a v Jasenovej. V roku 1895 nastúpil do Liptovského Mikuláša, kde zaujal miesto po Dr. Bedrichovi Baltíkovi. V roku 1922 ho vymenovali za biskupa východného dištriktu a generálneho biskupa evanjelickej a. v. cirkvi na Slovensku. Bojoval proti silnejúcej maďarizácii v cirkvi, písal články do evanjelických časopisov, prednášal. Bol účastníkom a signatárom Martinskej deklarácie v októbri roku 1918, krátko pôsobil ako poslanec Národného zhromaždenia v Prahe. V roku 1898 založil a od roku 1924 viedol edície evanjelického a. v. vydavateľstva *Tranoscius*. Vydával *Cirkevné listy*. Pre písanie získal celý rad dopisovateľov, z ktorých vyrástli osobnosti slovenskej literatúry (Martina Rázusa, Vladimíra Roya). Prispel k rozvoju Matice slovenskej, pracoval v jej literárnohistorickom a jazykovednom odbore. Písal články do časopisov *Slovenské pohľady*, *Dom a škola*, *Slovenské národné noviny*. Súborné dielo biskupa Jura Janošku predstavuje bohatý prameň historických dát a cenných poznatkov pre dejiny slovenského politického a kultúrneho života na rozhraní 19. a 20. storočia.

Biskupa Jura Janošku slávnostne pochovali v záhrade evanjelického a. v. sirotinca a 21. októbra 1989 jeho pozostatky exhumovali a slávnostne pochovali na vrbeckom cintoríne.

KSANDR Miroslav

akademický sochár

Po maturite na gymnáziu v rokoch 1950 – 1956 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u profesora Rudolfa Pribiša a profesora Fraňa Štefunku. Neskôr pokračoval v štúdiách na oddelení figurálneho sochárstva u profesora Jozefa Kostku. Za plastiku Garbiar, ktorú robil ako diplomovú prácu, získal 1. cenu Vysokej školy výtvarných umení. Od roku 1957 žil a tvoril v rodnom meste. Medzitým bol na študijnom pobyte v Poľsku a v Sovietskom zväze. V roku 1959 sa v spolupráci s akademickým sochárom Alfonzom Gromom podieľal na výzdobe pamätníka oslobodzovacích bojov sovietskej armády a 1. československého armádneho zboru na vojnovom cintoríne na výšine Háj – Nicovô v Liptovskom Mikuláši. Prvú individuálnu výstavu mal v Galérii P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši v roku 1962. Svoje diela ďalej vystavoval vo Viedni, v Annecy vo Francúzsku, v Berlíne, v Bielsku Bialej v Poľsku, v Žiline. Na študijných cestách navštívil Taliansko, pobaltské republiky Sovietskeho zväzu, Egypt, Rakúsko a Grécko. Vo svojej sochárskej tvorbe nadviazal na tradíciu modernej slovenskej maľby, ktorú reprezentovali výtvarníci Ľudovít Fulla a Miloš Alexander Bazovský. Medzi jeho známe diela patria Hôrni chlanci na koni a Jánošík, busta Ernesta Spitzza, Pavla Šándora, náhrobok Márie Rázusovej-Martákovej, pomník Terézie Vansovej, pamätník Pavla Dobšinského, náhrobok Dobroslava Chrobáka a ďalšie. V roku 1966 spracoval prvé kompozície z kolekcie baladických a symbolicko – alegorických plastík Strážca, Sušenie sena, Kentaur. V roku 1981 mal jubilejnú výstavu v Galérii P. M. Bohúňa a v roku 1991 tu na pracovnej výstave prezentoval svoje nové diela. V roku 2001 pracovníci tejto galérie pripravili výstavu jeho celoživotného diela.

- 11. 7. 1931 Liptovský Mikuláš
- 17. 3. 2003 Liptovský Mikuláš

23. 1. 1909 Bratislava
7. 8. 2005 Liptovský Mikuláš

MARTINČEKOVÁ-ŠIMEROVÁ Ester

akademická maliarka

V rodnom meste absolvovala stredoškolské štúdiá na Štátnom dievčenskom reformnom reálnom gymnáziu. V posledných ročníkoch navštevovala súkromnú maliarsku školu Gustáva Mallého. Po maturite v roku 1927 odišla na štúdiá maliarstva do Paríža. V rokoch 1927 – 1929 študovala na Académie Julian, v rokoch 1929 – 1930 pokračovala na Académie de l'art Moderne pri profesoroch Fernandovi Légerovi, Louisovi Marcoussirovi a Amédéovi Ozefantovi. Napokon študovala v súkromnej maliarskej škole ruskej emigrantky Alexandry Exterovej. V roku 1923 sa vrátila do Bratislavy. Vydala sa za profesora Lekárskej fakulty Univerzity Komenského MUDr. Františka Šimera, stala sa členkou Umeleckej besedy slovenskej. Zo Slovenska musela odísť po rozpade Československa v roku 1939. S manželom sa usadili v Plzni. Po uväznení manžela nacistami a jeho poprave strávila posledné roky 2. svetovej vojny v Prahe. Po oslobodení sa vrátila do Bratislavy. Stala sa predsedníčkou Bloku slovenských výtvarných umelcov, v roku 1946 bola členkou československej kultúrnej delegácie na I. zasadnutí UNESCO v Paríži. S druhým manželom JUDr. Martinom Martinčekom, ktorý v Bratislave vykonával právnické povolanie, museli v päťdesiatych rokoch opustiť Bratislavu. Prestahovali sa do Liptovskej Ondrašovej, kde manžel pracoval ako robotník v tehelni. Odvtedy žila v Liptove. V druhej polovici päťdesiatych rokov 20. storočia mala vlastný ateliér a o jej obrazy sa začala zaujímať aj mikulášska Galéria P. M. Bohúňa, ktorá jej obrazy kupovala do svojich zbierok. Za jej rehabilitáciu možno považovať výstavu Generácia 1909 v Slovenskej národnej galérii v Bratislave v rokoch 1964 a 1965. V roku

1966 jej udelili titul zaslúžilej umelkyne, bola vydaná jej prvá monografia. Vystavovala v Brne, Bratislave, Prahe, vo Varšave, Banskej Bystrici, Paríži, Plzni, Liptovskom Mikuláši a v Modre. Ester Martinčeková-Šimerová písala články o umení do slovenských aj francúzskych odborných časopisov. V roku 1991 jej v Prahe udelili vysoké štátne vyznamenanie Rad T. G. Masaryka IV. triedy, v roku 1992 v Bratislave Cenu Martina Benku a v roku 1998 jej Matica slovenská v Martine udelila Cenu M. A. Bazovského.

Ester Martinčeková-Šimerová bola jednou z najvýznamnejších osobností slovenského výtvarného umenia 20. storočia, bola „prvou dámou“ slovenskej modernej malby.

22. 11. 1840 Nemecká Lupča-
Magurka

8. 8. 1909 Liptovský Mikuláš

RUPPELDT Karol

hudobný skladateľ, pedagóg, zberateľ ľudových piesní

Narodil sa v rodine tesárskeho majstra Jána Ruppeldta a Evy, rodenej Ruhmanovej.

Ludovú školu vychodil v rodnej obci, rodičia ho dali na štúdiá na gymnázium do Levoče a do Rožňavy. Študoval na učiteľskom ústave v Soprone a v Prahe na organovej škole pri profesorovi Blažekovi a Skuherskom. Pôsobil ako vychovávateľ v Prahe, učiteľ v Hodruši, úradník, vojenský organista, od roku 1870 bol učiteľom vrbickomikulávskej evanjelickej cirkevnej obce, kde bol aj notárom, pokladníkom a dočasným správcom. Oživil a viedol Spevokol meštianskej besedy pod názvom Tatran, od roku 1901 sa stal jeho riaditeľom a dirigentom. Činný bol aj ako skladateľ, komponoval zborové skladby, upravoval a vydával slovenské národné piesne. Po smrti Jana Kadavého vydával Slovenské spevy. Zostavil Venček slovenských národných piesní, zborník Partitúra. Venoval sa aj teórii, bol autorom Náuky o harmónii. Písal odborné články do dobovej tlače.

Manželia Stodolovci

STODOLA Aurel strojný inžinier, univerzitný profesor, vedec **STODOLOVÁ Darina** manželka

Narodil sa v rodine továrnikara Ondreja Stodolu a jeho manželky Anny, rodenej Kováčovej. Jeho bratmi boli politik a právnik Emil, národohospodár, publicista a podnikateľ Kornel a podnikateľ Jozef. Manželka Darina bola z pálkovskej rodiny. Mali dve dcéry Eľenu a Oľgu. Po ukončení ľudovej školy v rodnom meste študoval na nemeckej reálke v Levoči a maďarskej reálke v Košiciach. Vysokú školu navštevoval v Budapešti a v Zúrichu. Pracoval v Charlottenburgu a zároveň študoval v Berlíne. V roku 1884 odišiel do Paríža a popri zamestnaní aj študoval. Pracoval v Strojárni uhorských štátnych železníc, pomáhal pri obnovení otcovej požiarom zničenej továrne. Neskôr sa stal konštruktérom v strojárskom závode Ruston a spol. v Prahe a od roku 1892 bol vedúcim novovzniknutej Katedry strojov na Vysokej škole technickej v Zúrichu. V roku 1929 odišiel do dôchodku.

Bol vynikajúcim vedcom v oblasti teórie automatickej regulácie a vo vedeckých základoch navrhovania a konštrukcie parných a spaľovacích turbín. Preslávilo ho vedecké dielo Die Dampfturbinen und ihre Aussichten als Wärmekraftmaschinen (Parné turbíny a ich výhľady tepelných strojov) z roku 1903. Najvýznamnejšie výsledky dosiahol pri konštrukcii parných turbín. Zaoberal sa aj teóriou spaľovacích turbín. V protetike spolu s MUDr. F. Sauerbruchom zaznamenal výborné výsledky, keď skonštruoval umelú ruku a protézy chodidla a nohy. Venoval sa aj otázkam filozofie a etiky. Odsúdil rozbitie Československej republiky v roku 1939. Svoje vedecké práce uverejňoval v nemeckých, švajčiarskych a anglických časopisoch. Vyšli v angličtine, čínštine, francúzštine a ruštine. Bol čestným členom významných akadémií a vysokých škôl. Popri viacerých významných medailách ho poctili v roku 1940 aj zlatou medailou Jamesa Watta.

Zomrel v Zúrichu. Pochovali ho na miestnom cintoríne vedľa manželky Dariny. Na vrčbickom cintoríne boli ich urny slávnostne uložené 10. mája 1989.

Aurel

10. 5. 1859 Liptovský Mikuláš
25. 12. 1942 Zúrich (Švajčiarsko)

Darina

13. 9. 1862 Liptovský Mikuláš
11. 1. 1935 Zúrich (Švajčiarsko)

2. 4. 1920 Lisková
8. 12. 1985 Bratislava

ŠOLC Jaroslav

vojenský historik, pedagóg

Už počas stredoškolského štúdia organizoval ilegálne protifašistické akcie mládeže, bol jedným z vedúcich predstaviteľov Revolučnej mládeže Slovenska. V roku 1942 sa stal členom ilegálneho oblastného vedenia Komunistickej strany Slovenska a organizátorom partizánskeho hnutia v Liptove. Od júna roku 1944 pôsobil v partizánskej skupine P. Velička. Počas Slovenského národného povstania sa stal komisárom pohronske – liptovského oddielu partizánskej brigády Za slobodu Slovanov, od novembra roku 1944 bol zástupcom veliteľa práporu štvrtého partizánskeho pluku. Po 2. svetovej vojne sa stal dôstojníkom Československej ľudovej armády. Od roku 1967 bol náčelníkom Oddelenia vojenských dejín Slovenska v Bratislave a Vojenského historického ústavu v Prahe. Vo svojej vedeckovýskumnej práci sa zamerával na dejiny protifašistického odboja, najmä partizánskeho hnutia a Slovenského národného povstania. Napísal prácu Slovensko rozdelené, bol spoluautorom prác Partizánske hnutie v Československu. Je autorom desiatok prác, štúdií a článkov v odborných časopisoch a publikáciách. Bol manželom spisovateľky Hany Ponickéj.

Vyznamenali ho Radom Slovenského národného povstania I. triedy, Československým vojnovým krížom, Za chrabrosť, Za zásluhy I. stupňa, Za pobeđu nad Germanijou, Orden zasluge za narod, Radom Červenej hviezdy, Radom Veľkej vlasteneckej vojny a ďalšími domácimi aj zahraničnými radmi a medailami.

URAM-PODTATANSKÝ Rehor

pedagóg, spisovateľ, osvetový pracovník

Narodil sa v rodine kožušníckeho majstra Jána Urama a jeho manželky Terézie, rodenej Antoškovej. Študoval v rodnom meste, v Banskej Štiavnici na evanjelickom lýceu a na lekárskej fakulte univerzity vo Viedni. Štúdium nedokončil pre finančné problémy. Absolvoval náhradný učiteľský náukobeh a získal diplom učiteľa. Učil v Kláštore pod Znievom, bol pisárom, pomocným aj riadnym učiteľom na evanjelickej a. v. ľudovej škole v rodnom meste. Súčasne učil aj na učňovskej škole a náboženstvo na ľudovej škole. Bol zapisovateľom evanjelického a. v. cirkevného zboru. V roku 1912 odišiel do penzie a od roku 1920 žil v Košiciach.

Ako spisovateľ písal prózu pre mládež aj pre dospelých. Je autorom románu z exotického prostredia Kaukazu V zajatí. Vo veršoch pre deti kládol dôraz na morálku, napísal knihu Zlaté perličky pre dobré detičky. V časopise Slovenské pohľady vyšiel jeho príspevok Zemianski veršovníci slovenskí a publikácia Kronika slovenského ochotníckeho divadla vo Svätom Mikuláši od roku 1837 – 1908 a 1909. Svoje práce uverejňoval aj v iných novinách a časopisoch (Obzor, Priateľ dietok, Slovenské listy, Včielka, Zornička). Ako učiteľ nadviazal na pedagogické dielo Jána Drahotína Makovického. Je autorom obľúbených učebníc, šlabikárov a čítaniek. Aktívne sa zúčastňoval rôznych kultúrnych akcií, ktoré aj organizoval. Bol predsedom Spolku učiteľov liptovského seniorátu, kontrolórom a notárom Vdovsko-sirotského ústavu učiteľského v Liptove, zapisovateľom Spolku pre Liptovské štipendium. Pracoval aj v meštianskej Besede, bol správcom, režisérom, hercom a kronikárom divadelného družstva, zapisovateľom spevokolu Tatran, tajomníkom vydavateľského spolku Transcius, funkcionárom Priemyselnej banky.

12. 3. 1846 Liptovský Mikuláš
8. 9. 1924 Košice, pochovaný v
Liptovskom Mikuláši

1871 Lučenec
1912 Liptovský Mikuláš

VELKÝ CINTORÍN

ALEXYOVÁ Ema

matka maliara Janka Alexyho a keramikárky Zuzany Zemanovej

Narodila sa v Lučenci. Ako šesťročnej jej tragicky zomreli rodičia a na výchovu si ju zobrala rodina Martina báčiho. Aby sa naučila po nemecky, dali ju do jednej rodiny v Poprade. Po ich smrti si ju zobral do rodiny brat jej matky, u ktorého bol zamestnaný Gustáv Alexy, neskôr sedlársky majster a výrobca kočov. Vydala sa zaňho a usadili sa v Poprade. Odtiaľ sa presťahovali do Liptovského Mikuláša. Mali trinásť detí, z ktorých deväť zostalo na žive. Ema sa venovala hlavne domácnosti a výchove svojich detí. Zomrela v roku 1912 pri pôrode posledného trinásteho dieťaťa. Deti potom vychovávala jej dcéra Mária. Ěmu Alexyovú pochovali na mestskom cintoríne. Po jeho likvidácii v máji roku 1975 preniesli jej pozostatky na vrbický cintorín. Z jej detí bol najznámejší maliar, spisovateľ, organizátor kultúrneho života a záchranca kultúrnych pamiatok Janko Alexy (1894 – 1970) a umelecká keramikárka Zuzana Zemanová, rodená Alexyová (1910 – 1969).

BALLO Ferdinand lekárnik

Narodil sa v gazdovskej rodine. Po gymnáziu vyštudoval farmáciu a pracoval v rodnom meste ako lekárnik v lekární K bielemu lvu (dnes lekáreň Apia na Námestí osloboditeľov). Oženil sa ako päťdesiatročný s Elzou Lietzovou, ktorá pochádzala z Bekéšskej Čaby (1898 – 1947). Manželka mala z prvého manželstva dcéru Magdu a spolu ešte vychovali dve vlastné deti - dcéru Katarínu (1929) a syna Fedora (1933). Bývali v dome na dnešnej Ulici 1. mája (v súčasnosti je tam postavený novší dom - Starožitnosti Haluška). Ferdinand Ballo finančne prispieval na evanjelický sirotinec, na evanjelickú a. v. cirkev a evanjelickú diakoniu.

11. 5. 1875

Liptovský Mikuláš

28. 10. 1947

Liptovský Mikuláš

BELLA Ondrej predseda MsNV v rokoch 1960 – 1971

Obyvatelia mesta ho poznali ako dlhoročného funkcionára v telovýchovných, odborových a spoločenských organizáciách a ako aktívneho športovca. V rokoch 1960 – 1971 stál na čele mesta ako predseda mestského národného výboru. Za jeho pôsobenia v tejto funkcii sa z mesta stalo moderné centrum priemyslu, kultúry, športu, školstva, osvetu a turizmu.

1. 6. 1914

Liptovský Mikuláš

2. 5. 1973

Liptovský Mikuláš

24. 3. 1907 Selenča (Báčka,
Vojvodina)

4. 7. 1994 Liptovský Mikuláš

BODICKÝ Ivan

lekár, funkcionár Červeného kríža, poslanec

Ivan Bodický sa narodil v slovensky osídlenej obci Selenča. Jeho otec Mojmir bol synom evanjelického kňaza, spisovateľa a prekladateľa Samuela Bodického. Tento odišiel z horného Uhorska a usadil sa na Dolnej zemi ako učiteľ tamojších slovenských detí. Matka Zuzana, rod. Hýlová bola učiteľskou dcérou. V rodine sa narodili a vyrastali deti Mojmir, Viera, Ivan a Elena. Syn Ivan navštevoval v rokoch 1913–1917 evanjelickú základnú školu v Selenči s vyučovacím jazykom slovenským. Od septembra 1917 prešiel na evanjelické gymnázium v Aszóde pri Budapešti s vyučovacím jazykom maďarským. V rokoch 1919–1925 pokračoval v školskej dochádzke na pravoslávnom gymnáziu v Novom Sade (Vojvodina) s vyučovacím jazykom srbským. Tu pôsobil v školskom speváckom zbore, ktorý účinkoval v pravoslávnom arcibiskupskom chráme v Novom Sade. Po maturite v roku 1925 študoval na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, kde promoval v roku 1931 na doktora medicíny. Od septembra 1931 vykonával základnú vojenskú službu vo vojenských nemocniciach v Novom Sade a v Čiernej Hore. V roku 1932 odišiel na Slovensko s úmyslom zostať tu natrvalo. Najskôr pracoval ako lekár v nemocnici v Nových Zámkoch za byt a stravu. Veľmi ťažké pre neho bolo získať československé občianstvo, pretože Lekárska komora v Prahe uprednostňovala ruských emigrantov, ktorí sa nemohli vrátiť domov. V marci roku 1933 sa stal štátnym občanom Československej republiky. Potom už pracoval v novozámockej nemocnici ako riadny sekundárny lekár až do februára 1936. V marci 1936 začal pracovať ako ošetrojúci lekár Okresnej nemocenskej poisťovne v Liptovskom Mikuláši. Zároveň si otvoril aj súkromnú

ordináciu. Pracoval aj ako nehonorovaný lekár evanjelického sirotinca. Zoznámil sa s predsedom miestnej skupiny Československého červeného kríža Ing. Vladimírom Lackom a stal sa jej tajomníkom. Zahájil zdravotnícko-osvetovú činnosť, napr. školenie členov dobrovoľných hasičských zborov z mesta a okolitých obcí v poskytovaní prvej pomoci. Po príchode do Liptovského Mikuláša začal pôsobiť aj v Evanjelickom nedeľnom spolku. Zoznámil sa tu so školským inšpektorom a propagátorom turistiky Milošom Janoškom. V roku 1938 sa oženil s mikulášskou rodáčkou Vierou Žuffovou, v lete roku 1939 sa im narodila dcéra Viera a v roku 1941 syn Ivan. Od roku 1939 pracoval ako mestský obvodný lekár, ako lekár Československých dráh na čiastočný úväzok a ako lekár okresnej starostlivosti o mládež. V roku 1941 bol Klubom slovenských turistov a lyžiarov menovaný prvým veliteľom Horskej záchranej služby v Nízkych Tatrách. Počas Slovenského národného povstania v lete roku 1944 i po jeho potlačení ošetroval partizánov v okrese. Pomáhal aj liekmi a zdravotníckym materiálom, ktorý donášali spojky z radov Červeného kríža povstalcov. V spolupráci so sestrami Červeného kríža Boženou Mandákovou, Želmírou Grubovou a Máriou Koptovou sa po potlačení povstania podieľal na záchrane povstalcov z hôr. Pri 20. výročí Slovenského národného povstania bol vyznamenaný medailou Slovenského národného povstania (SNP). K 30. výročiu SNP dostal pamätný list s podakovaním za jeho činnosť v povstaní. Od roku 1950 bol závodným lekárom Kožiarskych závodov a zároveň posudkovým lekárom na polovičný úväzok. V roku 1954 sa stal okresným osvetovým lekárom. V rokoch 1957 – 1970 bol okresným posudkovým lekárom. Vtedy sa vzdal vedľajších činností - vyučovania na Zdravotnej škole v Liptovskom Mikuláši a činnosti lekára Československých dráh. Od roku 1976 vykonával ešte funkciu druhého posudkového lekára.

30.10. 1930 Diviaky
9. 4. 1982 Liptovský Mikuláš

BÓHM Alfonz

lekár, spisovateľ

Narodil sa v Diviakoch (okres Turčianske Teplice) ako tretie dieťa pracovníka železníc. V roku 1950 maturoval na kremnickom gymnáziu, vysokoškolské štúdium začal v Bratislave, neskôr v Košiciach, kde na Lekárskej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v roku 1956 získal diplom lekára všeobecnej medicíny. Následne začal pracovať v Liptovskom Mikuláši, kde sa špecializoval v odbore gynekologicko-pôrodníckom. Venoval sa aj literatúre. V roku 1970 boli mimoriadne úspešné jeho Epištoly o láske, odmenené treťou cenou vydavateľstva Osveta a v roku 1978 vydal Dve knihy o láske. V roku 1978 bol prijatý za člena Zväzu slovenských spisovateľov. Publikoval v odborných časopisoch, v roku 1978 vydal Učebnicu pre zdravotné odborné školy a bol spoluautorom Zdravovedy. Vykonával bohatú prednáškovú činnosť pre ženy, s veľkým dôrazom na výchovu mládeže. Cyklom prednášok na tému výchova k rodičovstvu oslovil dospelievajúcu mládež všetkých stredných škôl a učiteľov v okrese Liptovský Mikuláš. Mal veľké plány do budúcnosti, ale jeho literárnu tvorbu predčasne uzavrela nečakaná zákerná choroba, ktorej podľahol ako päťdesiatjedenročný.

CIBÁK Ondrej

reprezentant, tréner, projektant a staviteľ vodnoslalomových tratí

Ondrej Cibák začal s vodáctvom, jeho celoživotnou láskou, už v roku 1934 ako osemročný na drevenom kajaku, ktorý zhotovili jeho starší bratia. Najskôr športoval na rieke Váh v rodnom meste, neskôr sa odvážil spustiť na kajaku aj z Podturne a Liptovského Hrádku. Potom si zhotovili s priateľmi viac kajakov. Vznikla skupina, ktorá sa začala venovať intenzívne vodnej turistike. Po skončení 2. svetovej vojny v roku 1945 vznikol v meste vodácky oddiel, na čele ktorého stál Ondrej Cibák. V roku 1948 sa zúčastnili vodáckeho kurzu v Liptovskom Hrádku. V roku 1949 usporiadali I. ročník Tatranského vodného slalomu. V roku 1951 ho zaradili do reprezentačného družstva Československa vo vodnom slalome, v roku 1953 štartoval na Majstrovstvách sveta v Mezzane v Taliansku a skončil dvanásť. V reprezentácii Československa bol 5 rokov. Reprezentoval krajinu na pretekoch doma aj v zahraničí. Popri tom sa venoval aj práci trénera a organizátora v tomto mladom športe. Bol trénerom vodného slalomu z povolania v rodnom meste. Vodný slalom sa vtedy veľmi rozšíril a do reprezentácie sa dostalo niekoľko juniorov aj seniorov. V rokoch 1959 – 1964 zabezpečoval výstavbu lodenice. Dvanásť rokov vykonával funkciu predsedu trénerskej rady pri Slovenskom zväze kanoistiky. Osemnásť rokov bol členom predsedníctva Československého zväzu kanoistiky Ústredného výboru Československej telesnej výchovy v Prahe, dvanásť rokov členom Horskéj služby Nízke Tatry - Sever a štyri roky poslancom Mestského národného výboru v rodnom meste. Stal sa autorom návrhu na výstavbu umelých slalomových tratí v Liptovskom Mikuláši. Ako autor projektu druhej trate viedol výstavbu Areálu vodného slalomu v Liptovskom Mikuláši, ktorý nesie jeho meno. Bolo to v rokoch 1974 – 1978. V roku 1987 ho menovali za člena poradného zboru pri ICF (Medzinárodnej organizácii kanoistov). Pôsobil tam ako poradca pre projektovanie a výstavbu umelých tratí pre vodný slalom. Podieľal sa na vypracovaní projektov slalomovej trate v Barcelone (Olympijské hry 1992), Mezzane (Taliansko), Skopje (Macedónsko), Oulu (Fínsko), Hagene (Nemecko), Ostrave - Hlučine, Bratislave - Čunove, Košiciach, Dolnom Kubíne, Červenom Kláštore, Dvore Kráľovom, Záhrebe (Chorvátsko), Liege (Belgicko), Opave, Lipsku (Nemecko) a vo Francúzsku. Bol prezidentom Slovenskej kanoistickej asociácie a aktívnym členom Olympijského klubu Liptova v Liptovskom Mikuláši.

- 11. 7. 1931 Liptovský Mikuláš
- 17. 3. 2003 Liptovský Mikuláš

16. 2. 1923 Liptovská Teplá
6.11. 1987 Liptovská Štiavnica,
pochovaná
v Liptovskom Mikuláši

DEVEČKOVÁ Anna

prozaička, novinárka

Študovala na Gymnáziu M. M. Hodžu v Liptovskom Mikuláši, kde v roku 1942 maturovala. Na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave v rokoch 1945 – 1949 študovala jazyk slovenský a jazyk ruský. Medzitým sa živila ako výpomocná učiteľka. Po ukončení štúdií pracovala v redakcii denníka Práca, neskôr ako redaktorka Roľníckych novín Žilinského kraja. Potom prešla do redakcie okresných novín v Námestove a po štyroch rokoch do redakcie denníka Pravda. Svoju novinársku prácu ukončila v časopise Slovenka, kde pôsobila dva roky. Potom sa venovala literárnej práci. Publicisticky bola aktívna od vysokoškolských čias. Ako spisovateľka debutovala zbierkou poviedok z prostredia mladých ľudí Ruže pre vás, po ktorej nasledovali poviedkové knihy o problémoch školskej výchovy a kultúrno-spoločenskej práce na vidieku Sny na úteku a Časobotie. V reportážnej knihe Srdce v kameni zachytila premeny spoločenského života na Orave a v knihe Chlieb a kľúč podala obraz protifašistického odboja v rodnom kraji. Anna Devečková prekladala práce z ruštiny.

DOBROVIČOVÁ Margita

poetka

V rokoch 1972 – 1976 absolvovala gymnaziálne štúdiá, potom žila v rodnom meste a venovala sa literárnej tvorbe. Básne a príspevky uverejňovala v literárnych časopisoch a zborníkoch. Knižne debutovala básnickou zbierkou *Modrej planéte* (1981), po nej nasledovali zbierky *V mrazoch horíme* (1986), *Prenosná priepasť* (1989), *Slávnosti pod ľadom* (1993) a *Neprelisovaná krv* (1994) - zadaná do tlače v deň jej smrti. Jej básne sú preplnené teplým citom, hlboko prenikajúcim do duše a do vnútorných stavov a nepokojov. Posmrtno vyšiel výber z jej nepublikovaných básní a korešpondencie *Tajomstvá duše* (1995) - financovaný jej rodičmi. V roku 1992 bola ocenená čitateľskou cenou časopisu *Prairie Schooner* (Lincoln, Nebraska v USA), v roku 1995 dostala in memoriam Cenu Miloslavy za zbierku *Tajomstvá duše*. V roku 1999 boli vydané jej verše *Ten motýľ nevzlietne* a v roku 2002 zbierka *Dievča s tvárou lúny* a *Kto svetlom bol, ten svetlom zostáva*. Verše Gitky Dobrovičovej sú ľudsky pôsobivé, usilujúce sa preklenúť obmedzenia osobného údely (bola telesne postihnutá na vozíčku) a „prejsť k druhým“. Hĺbavá poézia tejto autorky ostáva v Liptove, ktorý ju očaril prírodnými krásami. Spolupracovala s rozhlasom, písala texty k divadelným hrám, prekladala z francúzštiny, ruštiny a češtiny. Bola členkou Spolku slovenských spisovateľov. Pri príležitosti nedožitého 50. narodenín dňa 25. júna 2003 usporiadali v Galérii P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši pracovníci kultúrnych ustanovizní mesta spomienkový program *Dievča s tvárou lúny*.

26. 6. 1953 Liptovský Mikuláš
13. 4. 1994 Bratislava, pochovaná
v Liptovskom Mikuláši

17. 4. 1906 Vrbica
16. 5. 1970 Liptovský Mikuláš

DROPPA Ladislav

právník

Narodil sa v rodine garbiara Petra Droppu a Márie, rodenej Hoffmannovej. Ludovú školu a gymnázium navštevoval v rodnom meste, na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave promoval v roku 1932 a dosiahol titul JUDr. Do roku 1939 pracoval v Penzijnom ústave v Bratislave a do roku 1950 ako advokát v rodnom meste. Advokátsku poradňu viedol do roku 1959. V októbri roku 1959 ho obžalovali a odsúdili na šesť rokov odňatia slobody, v roku 1963 bol podmienene prepustený. V roku 1994 ho Najvyšší súd v Bratislave rehabilitoval. Od roku 1964 bol zamestnaný v Spotrebnom družstve Jednota v Liptovskom Mikuláši.

Ladislav Droppa sa aktívne zúčastňoval rôznych športových a kultúrnych aktivít v meste. Hral hokej, tenis, lyžoval. Ako funkcionár Klubu slovenských lyžiarov a Klubu československých lyžiarov sa podieľal na budovaní lyžiarskeho strediska v Demänovskej Doline – Jasnej a na vybudovaní sedačkovej lanovky na Chopok. Bol aj členom výboru evanjelického a. v. cirkevného vydavateľstva Transcius a cirkevným dozorcom v Dovalove. Veľmi rád fotografoval a filmoval. Hral ochotnicke divadlo, účinkoval v hrách svetových i domácich dramatikov (Zdravý nemocný, Dobrodružstvo pri obžinkoch).

DROPPA Ján

lekár, organizátor zdravotníctva

Narodil sa v rodine garbiara Petra Droppu ako druhý z piatich synov. Po maturite študoval medicínu v Budapešti. Keď získal lekársky diplom, pracoval v rôznych nemocniciach. Počas 1. svetovej vojny pôsobil ako vojenský lekár, prevažne v Taliansku. Neskôr sa ako mladý lekár osamostatnil a usadil sa v rodnom meste. V roku 1920 sa oženil s Darinou Hubkovou. Mali syna Jána a dcéru Tatianu. Stal sa obľúbeným lekárom. Venoval sa internému lekárstvu a liečeniu pľúcnych chorôb. Pôsobil aj ako lekár v okresnej sociálnej poisťovni, neskôr sa stal jej hlavným lekárom. Po otvorení Štátnej nemocnice v Palúdzke sa roku 1931 stal jej riaditeľom. Pôsobil v nej do roku 1948. Bol aj primárom interného a pľúcneho oddelenia. V rokoch 2. svetovej vojny sa tu liečili a pred fašistami skrývali mnohí ranení, ale i zdraví odbojár. Popri zodpovednej a náročnej lekárskej práci sa angažoval aj v Československom červenom kríži, Masarykovej lige proti tuberkulóze a Detskej zotavovni v Železnom. Zaslúžil sa o vznik ošetrovateľskej dvojročnej školy v rodnom meste. Činný bol v evanjelickej a. v. cirkvi ako presbyter v Palúdzke, seniorálny presbyter v Liptovskom Mikuláši a pôsobil aj ako spolupracovník Spolku slovenskej evanjelickej diakonie.

4. 10. 1891 Liptovský Mikuláš
8. 3. 1948 Liptovský Mikuláš

6. 1. 1858 Vrbica
26. 1. 1941 Liptovský Mikuláš

DROPPA Peter podnikateľ

Narodil sa Jánovi Droppovi a Márii, rodenej Žuffovej. Manželkou sa mu stala Mária Hoffmanová. Mali štyroch synov Jána (lekára), Fedora (ekonóma), Vladimíra a Ladislava (právnikov). V rokoch 1871 – 1873 pracoval v mikulášskej firme Kováč a Stodola. Tu sa vyučil za garbiara. Od roku 1882 viedol vo Vrbici garbiarsku dielňu a od roku 1893 bol majiteľom továrne na remeň, kde zamestnával dvadsaťpäť robotníkov, v čase konjunktúry až sedemdesiat. Vyrábali usne na obuvné zvršky a stielkové usne. Počas hospodárskej krízy (1921 – 1923) nastal úpadok fabriky. Pokus o prenesenie časti výroby do Székesfehérváru v Maďarsku bol neúspešný.

Jeho firma zanikla v roku 1932, keď ju prevzala firma Edmund Grub a spol. a viedla ju ako kožodielňu. Peter Droppa bol účastníkom spoločnosti Priemyselná kolaj v rodnom meste.

GRUBOVÁ Želmíra

sestra Československého červeného kríža,
účastníčka protifašistického odboja

Ludovú a meštiansku školu vychodila v Liptovskom Mikuláši, dvojročnú obchodnú nemeckú školu v Tešíne na Morave. Pretože nemohla dostať zamestnanie, pracovala dva roky bezplatne, aby mohla nastúpiť ako účtovníčka na župný, neskôr Okresný úrad v Liptovskom Mikuláši. Bola slobodná, bývala vo Vrbici so svojimi rodičmi. Od roku 1919 bola aktívnou členkou Sokola. Zúčastnila sa ako cvičenka takmer na všetkých sokolských zletoch, cvičila na sokolských akadémiách a iných vystúpeniach, závodne hrala hádzanú a pretekala v ľahkej atletike, za čo získala početné diplomy. Počas prvej Československej republiky aj cez 2. svetovú vojnu hrala často ochotnícke divadlo spolu s JUDr. Ladislavom Droppom, Annou Dobrotovou, Annou Rázusovou a ďalšími. Bola členkou spevokolu Tatran. V Československom červenom kríži pracovala ako dobrovoľná sestra od polovice 30. rokov 20. storočia. Kurz zdravotnej sestry absolvovala v roku 1937. O jej činnosti v Slovenskom národnom povstaní a cez 2. svetovú vojnu svedčia aj spomienky jej kolegov Boženy Mandákovej a Michala Mikuláša. Po oslobodení bola členkou Národného frontu v Liptovskom Mikuláši. Vyznamenali ju Radom Slovenského národného povstania II. stupňa. V roku 1948 dostala čestné uznanie Československého červeného kríža s fotografiou jeho predsedníčky Hany Benešovej.

19. 10. 1901 Vrbica

30. 4. 1948 Liptovský Mikuláš

14. 4. 1888 Praha
19. 4. 1956 Liptovský Mikuláš

HOLÝ Václav

verejný činiteľ, stavebný inžinier,
účastník protifašistického odboja

Ludové a stredné školy vychodil v Prahe, v rokoch 1911 – 1916 študoval na Stavebnej fakulte pražskej technickej univerzity, kde získal titul inžiniera. Na Slovensku pôsobil od roku 1918. V roku 1919 ako mestský inžinier v Spišskej Novej Vsi viedol stavbu železnice Červená Skala – Margecany, či dvojkolajového tunela pri Kralovanoch. Projektoval trať Spišská Nová Ves – Nálepko, stavbu hydrocentrál na rieke Hornád a Hnilec. Po roku 1939 sa stal vlastníkom stavebnej firmy, neskôr spolujateľom firmy Holý – Šašinka – Janeček v Poprade a firmy Barta a Holý. V roku 1945 vstúpil do Komunistickej strany Československa. V rokoch 1945 – 1950 pracoval na Miestnom národnom výbore v Liptovskom Mikuláši, potom bol inšpektorom riaditeľstva Slovenskej keramiky v Bratislave. Ako študent bol od roku 1907 členom Sociálnodemokratickej strany a po roku 1918 popredný funkcionár Československej sociálnodemokratickej strany robotníckej. Zastupoval ju v mestských orgánoch Spišskej Novej Vsi. V roku 1920 založil robotnícke svojpomocné družstvo, ktoré zmierňovalo sociálne následky zrušenia železiarní v Krompachoch. Bol popredným regionalistom Spiša, zakladateľom kultúrnych, športových a iných inštitúcií. Počas prvej Československej republiky bol predsedom Československého červeného kríža v Spišskej Novej Vsi. Organizoval stavbu vodovodu mesta Kežmarok. Po roku 1939 bol príslušníkom ilegálneho protifašistického odboja. Počas Slovenského národného povstania pôsobil ako kapitán povstaleckej armády. Viedol opevňovacie práce na úseku Čierny Váh – Kráľova Lehota – Malužiná – Liptovský Ján – Demänovská Dolina. Po dočasnom zatlačení povstania do hôr spolupracoval pri zásobovaní partizánov. V rokoch 1920 – 1924 bol starostom Spišskej Novej Vsi, v rokoch 1947 – 1950 podpredsedom Okresného národného výboru a predsedom Miestneho národného výboru v Liptovskom Mikuláši. V roku 1945 bol vyznamenaný Radom Slovenského národného povstania II. triedy a Československým vojnovým krížom 1939.

JANOŠKA Miloš

školský inšpektor, učiteľ, prekladateľ, priekopník turistiky,
antifašista

Narodil sa v rodine kňaza evanjelickej a. v. cirkvi Jura Janošku a manželky Anny, rodenej Daxnerovej. Po skončení školy v Jasenovej študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici a na učiteľskom ústave v Šoprone a v Bielsku. Učil v Pivnici, na Štrbe a od roku 1919 bol školským inšpektorom v Liptovskom Mikuláši. Od mladi prispieval článkami do slovenských novín, vyvíjal národnoosvetovú a buditeľskú činnosť. Odmietol klérofašistický režim Slovenského štátu a spolupracoval s ilegálnym protifašistickým hnutím, za čo ho predčasne penzionovali. V roku 1944 a v rokoch 1946-48 sa stal predsedom Revolučného okresného národného výboru. Bol predsedom Spevokolu nedeľného spolku v meste, správcom evanjelického a. v. vydavateľstva Transocius, spoluzakladateľom Múzea slovenského krasu, zúčastnil sa výskumu Demänovských jaskýň. Propagoval turistiky v Liptove. V roku 1921 sa stal spoluzakladateľom časopisu Krásy Slovenska, ktorý aj redigoval. Napísal publikácie Sprievodca po Vysokých Tatrách, Sprievodca po Nízkych Tatrách, Krásy Liptova, Liptovský Mikuláš a okolie a ďalšie. Vyznamenali ho Radom Slovenského národného povstania I. triedy a Československým vojnovým krížom 1939.

28. 1. 1884 Jasenová
28.12. 1963 Liptovský Mikuláš

16. 10. 1882 Liptovská Sielnica
23. 4. 1945 Lučenec

JANOŠKA Juraj

politik, právnik

Študoval na gymnáziu v Tisovci, teológiu v Prešove, právo na univerzite v Budapešti a v Cluji. Pracoval ako advokátsky koncipient pri Milošovi Krnovi v Novom Sade, bol advokátom v Trenčíne a v Liptovskom Mikuláši, aj zastupujúcim županom v Lučenci. V Trnave pôsobil ako verejný notár, v Mýtnej ako obvodný notár. Počas štúdia na evanjelickom kolégiu v Prešove ho vylúčili zo školy pre národné povedomie, v Cluji bol spoluzakladateľom a funkcionárom spolku slovenských študentov Salaš, v Novom Sade obhajoval slovenských roľníkov z Kovačice súdených za odmietnutie náboženských obradov v maďarskom jazyku. V predvojnovnej Československej republike sa stal funkcionárom, neskôr predsedom Slovenskej národnej strany, v roku 1938 vystupoval na obranu celistvosti republiky, za čo bol súdený v Ilave. Spolupracoval s občianskym odbojom, pomáhal pri vydávaní ilegálneho časopisu Hlas národa, po vypuknutí Slovenského národného povstania bol predsedom Okresného revolučného národného výboru v Lovinobani, po jeho zatlačení do hôr žil s partizánmi v horách, kde ťažko ochorel. Čestným predsedom Okresného národného výboru v Lučenci ho vymenovali v roku 1945. V Liptovskom Mikuláši založil časopis Tatranský sokol, propagoval aj turistiku a cestovný ruch. Prispieval do novín a časopisov, bol autorom práce o udalostiach spojených so vznikom Československej republiky, funkcionárom kultúrnych spolkov a evanjelickej a. v. cirkvi.

KARAS Jaroslav

poľnohospodár, poslanec Slovenskej národnej rady

Narodil sa ako tretie dieťa v rodine garbiarskeho robotníka Pavla Karasa a jeho manželky Anny. Vyučil sa v obchode so železným a stavebným materiálom v Liptovskom Mikuláši, neskôr študoval na poľnohospodárskej majstrovskej škole a na poľnohospodárskej technickej škole. Pracoval v Roľníckom skladištnom družstve v Liptovskom Mikuláši ako vedúci údržby a dopravy a neskôr ako vedúci na Strojno-tractorovej stanici v Liptovskom Mikuláši, stredisko Liptovský Kríž. Po územnej reorganizácii pracoval ako mechanizátor na Okresnom národnom výbore v Liptovskom Mikuláši, odbore poľnohospodárstvo. Od roku 1961 bol predsedom Jednotného roľníckeho družstva Nový život v Bobrovci, od roku 1965 vo funkcii riaditeľa Štátneho majetku v Dechtároch. Po ich zlúčení v roku 1970 a vytvorení Štátneho majetku Liptovský Mikuláš vykonával funkciu riaditeľa až do odchodu do dôchodku.

Počas 25-ročného pôsobenia v štátnych majetkoch sa zaslúžil o rozvoj podniku, ktorý vyžadoval investície od prvovýroby až po finálne produkty, ako aj do zlepšovania životných a pracovných podmienok pracovníkov, aj občanov Liptovského Mikuláša a stredného Liptova. Vybudovali sa nové byty, školiace a rekreačné zariadenia, školské zariadenia a hlavne celý areál štátnych majetkov. Realizačne a finančne sa štátne majetky podieľali na geotermálnom vrte v Ráztokách, čo bolo impulzom rozvoja turistického ruchu v Liptove. Štátne majetky podporovali dianie v športe aj v kultúre. Zamestnávali 2000 ľudí. Boli jedným z najväčších a najlepšie fungujúcich poľnohospodárskych podnikov v bývalom Československu.

Jaroslav Karas bol nositeľom viacerých vyznamenaní, z toho boli tri štátne – Za vynikajúcu prácu, Za zásluhy o výstavbu a Rad práce. Vykonával aj funkciu poradcu Štátnej plánovacej komisie v Prahe a poslanca Slovenskej národnej rady v Bratislave.

30. 8. 1927 Vrbica

19. 8. 2009 Liptovský Mikuláš

23. 1. 1919 Bobrovník
15. 3. 1989 Liptovský Mikuláš

KASANICKÝ Bedrich (Fridrich) Jozef

kňaz a. v., osvetový pracovník

Študoval v Liptovskom Mikuláši na Gymnáziu M. M. Hodžu a teológiu v Bratislave v rokoch 1937 – 1941. Po ordinácii sa stal námestným voleným farárom v Dobšinej. Zúčastnil sa Slovenského národného povstania, bol podpredsedom Revolučného národného výboru v Dobšinej. Za boj proti fašizmu ho vyznamenali. Po vojne sa dobrovoľne vzdal verejných funkcií a po rodinných problémoch zanechal kňazskú činnosť. Pracoval v Mäsopriemysle v Liptovskom Mikuláši. Bol obvinený z vedeckej a cirkevnej práce v kruhu najbližších priateľov kňazov. Celú skupinu pod názvom KVAP (Kasanický, Velebný, Antal, Paulov) odsúdili a uväznili. Bol odsúdený na 14 mesiacov, ale najvyšší súd mu zvýšil trest na 2 roky. Väznili ho vo Valdiciach. Po návrate z väzenia pracoval na viacerých miestach. Venoval sa najmä muzeologickej práci. V rokoch 1969 – 1982 bol riaditeľom Múzea Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši. Pracoval v muzeologických organizáciách, prednášal na vedeckých konferenciách doma i v zahraničí. Vytvoril viaceré muzeálne expozície – literárnu expozíciu Múzea Janka Kráľa, expozíciu Jánošíkovské tradície v Liptove a na Slovensku v kaštieli Vranovo v Palúdzke. Za obetavú prácu v prospech slovesného múzejníctva dostal rezortné vyznamenanie ministerstva kultúry.

KELLO Ján

robotník, senátor Národného zhromaždenia ČSR

Pochádzal z chudobnej rodiny murára. Ľudovú školu absolvoval v Liptovskom Mikuláši v maďarskom jazyku, čo sa mu neskôr pri práci zišlo. Vyučil sa totiž za murára, čím nasledoval otca a ako mladý chlapec odišiel za prácou do Budapešti. Pracoval aj na stavbách v Liptove. Neskôr sa stal garbiarom a v rokoch 1918 – 1922 pracoval v garbiarskej firme Lacko a synovia. V roku 1906 sa stal spoluzakladateľom odborovej organizácie stavebných robotníkov. Na nádvorí Čierneho orla v Liptovskom Mikuláši sa zúčastnil pamätného stretnutia 1. mája 1918, kde predniesol prejav. Bol členom Sociálnodemokratickej strany Uhorska, zúčastnil sa pamätného Ľubochňanskeho zjazdu marxistickej ľavice, v roku 1921 vstúpil do Komunistickej strany Československa. V roku 1929 ho zvolili za senátora Národného zhromaždenia v Prahe za Komunistickú stranu Československa. Túto funkciu vykonával do roku 1935. V tomto období bol aj so svojou rodinou prenasledovaný. Jeho najmladšia dcéra musela pre jeho názory opustiť mikulášske gymnázium. Dostala na výber, buď odíde zo školy, alebo ju nechajú prepadnúť. V roku 1930 postavil vo Vrbici mlyn. Bol to prvý mlyn na elektrický pohon v širokom okolí. Stroje nakúpili až v Pardubicách. Dostal sa do cechu mlynárov a dlhé roky pôsobil ako predseda Zväzu mlynárov pre bývalú Podtatranskú župu. V auguste roku 1944, keď vypuklo Slovenské národné povstanie, stal sa jedným z tých, čo pomáhali partizánom, najmä dodávaním potravín. Nakoľko bol aktívnym účastníkom protifašistického odboja, jemu a jeho rodine hrozilo nebezpečenstvo. Vo svojom dome skrýval bojovníkov proti fašizmu. V januári roku 1945 museli Kellovci opustiť dom a uchýliť sa na Vyšnú Bocu. Domov sa vrátili až po oslobodení mesta. Po vojne sa ešte zapájal do politického života, ale v roku 1948 odišiel do dôchodku. V roku 1953 ovdovel, neskôr stratil aj jednu z dcér.

- 8. 6. 1884 Vrbica
- 10. 8. 1962 Liptovský Mikuláš

15. 12. 1875 Tovačov, okres Přerov
7. 5. 1961 Liptovský Mikuláš

KLIMEŠ František

kníhtlačiar, vydavateľ, kníhkupec, starosta mesta

Na Slovensko prišiel v roku 1896, v rokoch 1896 – 1901 bol spolupracovníkom kníhtlačiarne Karola Salvu v Ružomberku. V roku 1902 žil v Prahe, v rokoch 1903 – 1910 sa stal spolujiteľom kníhtlačiarne a kníhkupectva v Liptovskom Mikuláši (s D. Pivkom), v rokoch 1910 – 1927 ich majiteľom. Jeho vydavateľstvo, ale najmä tlačiareň zohrali významnú úlohu v slovenskej predrevolučnej literatúre. Vydával slovenskú poéziu a prózu (Jesenský, Gouth, Čajak), tlačil Slovenskú knižnicu, redigovanú Františkom Votrubom, ktorá popularizovala diela slovenských i zahraničných realistických autorov (Kalinčiak, Gregor-Tajovský, Björnson), časopisy, najmä Hlas, Dennicu, ktorú od roku 1909 aj redigoval s prílohou Rodina, Kožorobotník, Cirkevné listy, Evanjelický kazateľ, Evanjelický posol spod Tatier, Kráľovná Sv. Ruženca, Svätá rodina a iné. Po roku 1918 sa venoval viac tlačiarenskej ako vydavateľskej činnosti, vydával poéziu, literatúru pre mládež, učebnice, pedagogické, literárne a turistické príručky. Tlačil diela slovenských autorov, ktoré vychádzali u iných vydavateľov alebo vlastným nákladom. V roku 1928 – 1938 bol starostom Liptovského Mikuláša, predsedom Okresného živnostenského spoločenstva, od roku 1925 predsedom Družstva Demänovských jaskýň.

KMEŤOVÁ Mária

diakonisa

Bola vychovaná v Nemecku v Breslavi (dnes Poľsko Wroclav). Pracovala v Nemecku, ale po prevrate v roku 1918 prešla pracovať do Liptovského Mikuláša, kde bol založený evanjelický sirotinec Betánia. Pred 2. svetovou vojnou sa vrátila do svojho materského ústavu na penziu. Tam prežila vojnu a po oslobodení ju naše úrady ako Slovenku repatriovali. Do Liptovského Mikuláša sa vrátila až po roku 1946. Pokračovala v práci ako diakonisa v sirotinci Bethánia a v evanjelickom cirkevnom zbore. Ťažko ochorela, bola pripútaná na lôžko a premiestnená do opatrovne v Beluškých Slatinách. Tam aj zomrela. Pochovali ju v Liptovskom Mikuláši.

16. 4. 1880 Kulpín
4. 10. 1961 Belušké Slatiny,
pochovaná
v Liptovskom Mikuláši

13. 11. 1945 Liptovský Mikuláš
25. 12. 2002 Liptovský Mikuláš

KORMAN Ivan

výtvarník, básnik, novinár

Základnú aj strednú školu vychodil v rodnom meste. Počas štúdií na gymnáziu založil stredoškolský časopis Úsvit a bol jeho šéfredaktorom. Študoval žurnalistiku na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, ale vpád vojsk Varšavskej zmluvy v roku 1968 do Československa prerušil jeho štúdiá. Písal básne, maľoval. V roku 1981, po získaní prvej ceny v celoslovenskej súťaži, ho prijali do Slovenského zväzu výtvarných umelcov. Realizoval tri samostatné autorské výstavy v rokoch 1982, 1984 a 1986. Po novembri 1989 spoluzakladal regionálny týždenník Nový Liptov a bol zástupcom jeho šéfredaktora. V rokoch 1995 a 1996 vydal bibliofilské zbierky autorskej poézie. Stal sa spoluzakladateľom a prvým správcom Múzea kultúrnohistorického cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku so sídlom v Liptovskom Trnenci. Bol v redakčnej rade časopisu Tvorba. V neskoršom veku študoval na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici odbor muzeológia.

KOŽÁR Jozef

rímskokatolícky farár, kanonik

V rokoch 1884 – 1888 navštevoval ľudovú školu v Spišskom Podhradí, v rokoch 1888 – 1896 študoval v Kežmarku na gymnáziu, v rokoch 1896 – 1902 pokračoval na štúdiách na teologickej fakulte v Spišskej Kapitule, v roku 1902 ho vysvätili za kňaza a v roku 1908 získal titul ThDr. (doktor teologických vied). V rokoch 1902 – 1906 pôsobil ako rímskokatolícky kaplán a katechéta v Poprade a v Kežmarku, v rokoch 1906 – 1908 bol profesorom filozofie a dogmatiky na seminári v Spišskej Kapitule, v roku 1907 sa stal farárom v Liptovskom Mikuláši, od roku 1927 titulárnym spišským kanonikom. Pred rokom 1918 bol prívržencom veľkouhorskej štátnej idey, po roku 1918 funkcionárom Hlinkovej slovenskej ľudovej strany. Bol autorom textov a nápevov náboženských piesní - Hymna Krista kráľa, článkov s náboženskou tematikou a ideologickou tematikou. V rokoch 1928 – 1935 bol členom krajinského zastupiteľstva. Jeho zásluhou bol v rokoch 1941 – 1943 zrekonštruovaný rímskokatolícky Kostol svätého Mikuláša v Liptovskom Mikuláši.

12. 3. 1878 Spišské Podhradie
19. 4. 1957 Liptovský Mikuláš

20. 10. 1904 Vrbica
22. 7. 1996 Ružomberok,
pochovaný v Liptovskom
Mikuláši

KUNA Vladimír

kňaz a. v., učiteľ, správca sirotinca

Narodil sa rodičom Pavlovi Kunovi (1868 – 1960) a Zuzane, rodenej Benkovej (1874 – 1965). Navštevoval ľudovú a strednú školu v Liptovskom Mikuláši. Na Hodžovom štátnom reálnom gymnáziu v Liptovskom Mikuláši maturoval 20. júna 1924. Potom študoval na Vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave (1924 – 1925). Ako vojak slúžil v Košiciach a v Prešove. Neskôr sa prihlásil za poslucháča Vysokej evanjelickej teologickej školy v Bratislave, v rokoch 1926 – 1930 študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Ordinovaný bol v roku 1929 biskupom Dr. Jurom Janoškom. V rokoch 1929 – 1931 bol evanjelickým a. v. farárom v Liptovskom Mikuláši, v rokoch 1931 – 1938 v Liptovskom Jáne a opäť v Mikuláši v rokoch 1938 – 1959. Bol správcom mikulášskeho evanjelického sirotinca, vychovávateľom diakonís, farárom Štátnej nemocnice v Palúdzke, dekanom nad školami dolného Liptova, katechétom na gymnáziu, obchodnej škole, predsedom nedeľného spolku, podpredsedom Slovenskej evanjelickej jednoty, vedúcim dorastu a Nedeľnej besiedky. V roku 1959 bol preložený do Partizánskeho (Baťovian). Tam účinkoval 13 rokov. V roku 1972 sa vrátil do rodného mesta. Cirkevný tajomník Okresného národného výboru mu oznámil, že sa mu stala krivda a môže byť naďalej farárom tam, kde je to potrebné. Túto ponuku neprijal, chcel si konečne odpočinúť. Ako účastník boja proti fašizmu dostal vyznamenanie Účastník národného boja za oslobodenie a ako nadporučík duchovnej služby v zálohe československú vojenskú medailu Za zásluhy 1. stupňa, ktorú prevzal osobne z rúk generála Ludvíka Svobodu v Martine 28. 8. 1947. Pri príležitosti 20. výročia Slovenského národného povstania mu

prezident republiky udelil pamätnú medailu. Dostal aj pamätnú medailu pri príležitosti 50. výročia vzniku Československej republiky, 25. výročia Slovenského národného povstania, 60. narodenín. Od Okresného národného výboru v Liptovskom Mikuláši mal potvrdenie, že je politicky aj národne spoľahlivý, že bol aktívnym účastníkom protifašistického odboja a väznený gestapom od 17. 11. 1944 do 31. 12. 1944 v Ružomberku a od 1. 1. 1945 do 7. 1. 1945 v Bratislave. Ako správca evanjelického sirotinca zachránil 26 detí židovského pôvodu. V Jeruzaleme mu inštitúcia Yad Vashem udelila Medailu cti s právom zasadiť strom v Háji spravodlivých na vrchu Pamiatky v Jeruzaleme. Federálne Ministerstvo národnej obrany v Prahe mu 19. 11. 1989 vydalo osvedčenie ako účastníkovi národného boja za oslobodenie. Od štátu Izrael dostal vyznamenanie Spravodlivý medzi národmi.

4. 7. 1944 Liptovský Mikuláš
12. 5. 2004 Liptovský Mikuláš

LAUČÍK Ivan

pedagóg, básnik

Po skončení ľudovej školy študoval v rokoch 1958 – 1962 na Strednej priemyselnej škole stavebnej v Liptovskom Mikuláši. V rokoch 1963 – 1967 navštevoval Pedagogickú fakultu v Martine a v Banskej Bystrici. V rokoch 1973 – 1974 absolvoval postgraduálne štúdium na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici a v rokoch 1981 – 1984 doplnkové štúdium na Filozofickej fakulte P. J. Šafárika v Prešove. Pôsobil ako riaditeľ Základnej deväťročnej školy vo Veľkom Borovom, učil na Základnej deväťročnej škole v Liptovskom Mikuláši, na Strednej lesníckej škole v Liptovskom Hrádku. V rokoch 1991 – 1992 bol riaditeľom Okresnej školskej správy v Liptovskom Mikuláši, v rokoch 1992 – 1993 vychovávateľom na Strednej lesníckej škole v Liptovskom Hrádku. V rokoch 1993 a 1994 učil na Základnej škole v Kvačanoch a od roku 1994 až do svojej predčasnej smrti učil v Liptovskom Mikuláši na Gymnáziu M. M. Hodžu.

Do literárneho diania vstúpil ako príslušník básnickej skupiny Osamelí bežci zbierkou Pohyblivý v pohyblivom, kde vyjadril znepokojenie nad stavom ľudskej civilizácie a hrozbou jej zániku. Podobne možno charakterizovať aj zbierku Na prahu počutelnosti. Ďalšie básnikove verše Vzdušnou čiarou sú vyjadrením básnikovej túžby po ľudskom porozumení a tolerancii. Zbierka básní Havránok je zasa poetickým záznamom o prieniku do osobnostných hĺbín človeka, pričom liptovská archeologická lokalita Havránok je pre básnika podnetom na analytickú reflexiu vlastného životného poslania. V roku 1999 vyšiel v portugalcine výber z jeho básnickej tvorby. Je spoluautorom esejistickej knihy Liptovský Mikuláš – príbeh mesta.

LUTONSKÝ Alois

jaskyniar, turista, lyžiar, ochranca prírody, horolezec

Po príchode na Slovensko sa začal venovať propagovaniu turistiky a jaskyniarstva, lyžovaniu a horolezectvu. Od roku 1923 sa stal objavovateľom a sprístupňovateľom jaskýň (Demänovská, Belianska, Jasovská, Domica). Organizoval stavby a rekonštrukcie tatranských chát a turistických chodníkov, zreorganizoval Zbor tatranských vodcov z povolania. Ako tajomník Tatranskej komisie Klubu slovenských turistov a lyžiarov (1939 – 1946) výrazne prispel k rozvoju pôsobnosti záchranej služby, jaskyniarstva a vytyčovaniu chodníkov v Tatrách. K rozmachu lyžovania prispel aj ako tajomník organizačného výboru Majstrovstiev sveta v klasickom lyžovaní v roku 1935 vo Vysokých Tatrách, či ako jeden z hlavných organizátorov Veľkej ceny Demänovských jaskýň, najstarších pretekov v alpskom lyžovaní na Slovensku. Z jeho iniciatívy boli postavené lanovky na Lomnický štít a na Chopok. V roku 1948 sa spolupodieľal na organizácii celoslovenskej Horskej služby v Jasnej. Bol priekopníkom každoročne vydávanej a inovovanej brožúry Informátor Vysokých Tatier, šéfredaktorom Krás Slovenska. Znalosť terénu Nízkych Tatier využil počas Slovenského národného povstania ako rozviedčik 1. československej armády na Slovensku. Pričinil sa o výstavbu dôstojného vojnového cintorína obetiam bojov o Liptovský Mikuláš na výšine Háj-Nicovô. V roku 1955 prispel k založeniu Galérie P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši, spolupracoval aj pri vzniku Múzea Janka Kráľa, kde bol v rokoch 1963 – 1969 riaditeľom. Bol nestorom slovenskej turistiky a ešte v staršom veku sa venoval sprievodcovskej činnosti, propagoval rozvoj cestovného ruchu v Tatrách. V roku 1932 spolu s Otakarom Štáfom začal realizovať projekt Symbolického cintorína pod Ostrou pri Popradskom Plese. Jeho motto je „Mŕtvym na pamiatku, živým na výstrahu“. Zomrel vo veku 91 rokov. Tatrám patrila jeho duša a pod Tatrami našlo večný pokoj jeho telo

4. 11. 1905 Bílavsko na Morave
14. 7. 1997 Liptovský Mikuláš

22. 12. 1891 Istebné

25. 4. 1945 Liptovský Mikuláš

MADERA Michal

kňaz a. v., publicista, prekladateľ, ľudovýchovný pracovník

Vzdelával sa pri J. Kmeťovi v Istebnom, tam v rokoch 1897 – 1901 navštevoval ľudovú školu, v rokoch 1901 – 1902 štátnu mešťianku v Dolnom Kubíne, v rokoch 1902 – 1907 študoval na štátnom gymnáziu v Budapešti, v rokoch 1907 – 1910 na evanjelickom lýceu v Kežmarku, na Evanjelickej teologickej vysokej škole v Bratislave. V roku 1914 bol vysvätený za kňaza. Po ordinácii mu uhorské cirkevné úrady nedovolili nastúpiť na kňazskú stanicu, v rokoch 1914 – 1918 bol učiteľom na ľudových a mešťianskych školách, v rokoch 1919 – 1922 profesorom na gymnáziu. Evanjelickým farárom východného dištriktu a administrátorom bol v rokoch 1922 – 1945, od roku 1930 pôsobil ako farár cirkevného zboru vrbickosvätomikulášskeho v Liptovskom Mikuláši. Bol členom Slovenskej národnej strany. Po roku 1939 pracoval v ilegálnom protifašistickom hnutí, pomáhal najmä rasovo prenasledovaným, v roku 1944 ho zatkli a vyšetrovali na Ústredí štátnej bezpečnosti v Bratislave a na gestape. Krajský súd v Ružomberku ho odsúdil, väznili ho v Bratislave. Počas prvej svetovej vojny založil a viedol slovenský literárny spolok Akadémia, od roku 1915 prispieval článkami s náboženskou tematikou, recenziami a biografickými príspevkami do časopisov Cirkevné listy, Evanjelický kazateľ, Kostnické jiskry, do Tranovského kalendára. Bol členom redakčnej rady týždenníka Republikán, autorom školských učebníc, prekladateľom náboženských spisov, divadelných hier a próz z francúzštiny, maďarčiny a nemčiny. Organizoval cirkevné spolky a nedeľné školy, v rámci ich činnosti sa zaslúžil o rozvoj ochotníckeho divadelníctva. Pôsobil aj ako organizátor a mecenaš charitatívnej činnosti, spravoval evanjelický sirotinec, bol správcom starobinca.

MANDÁK Milan

vysokoškolský profesor, farmaceut

Štúdium na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave absolvoval v roku 1953. Stal sa pracovníkom fakulty, na ktorej študoval a od roku 1957 vedúcim Katedry galenickej farmácie. V roku 1969 bol vyslaný organizáciou UNESCO (Organizácia OSN pre výchovu, vedu a kultúru) ako expert do Sýrie. V roku 1962 sa stal docentom, v roku 1965 doktorom vied a v roku 1968 mimoriadnym profesorom. Zúčastnil sa Slovenského národného povstania v skupine účastníkov občianskeho odboja sústredených okolo evanjelického a. v. cirkevného vydavateľstva Tranoscusius.

Vo vedeckovýskumnej práci sa zameriaval na farmaceutické pomocné látky a liekové formy, ich technologické, stabilné a biofarmaceutické aspekty. Zaslúžil sa o rozvoj farmaceutickej technológie ako vedného odboru i vyučovacieho predmetu. Bol spoluautorom celoštátnej vysokoškolskej učebnice Technológia galeník a liekov a mnohých ďalších publikácií a učebných textov. Uverejnil vyše sedemdesiat pôvodných vedeckých prác a článkov v domácich aj zahraničných časopisoch.

Okrem toho, že bol dekanom a prorektorom Farmaceutickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, bol aj predsedom liekopisnej komisie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky, členom Predsedníctva vedeckej rady Ministerstva zdravotníctva a predsedom Slovenskej farmaceutickej spoločnosti. Vyznamenali ho Radom Slovenského národného povstania II. stupňa a československou medailou Za chrabrosť. Za vynikajúcu prácu mu bola udelená Strieborná medaila Univerzity Martina Luthera v Halle a Zlatá medaila Univerzity Komenského v Bratislave.

31.10. 1924 Liptovský Mikuláš
30. 4. 2005 Liptovský Mikuláš

30. 9. 1914 Vrbica
24. 3. 1964 Liptovský Mikuláš

MANDÁKOVÁ Božena

dobrovoľná sestra ČK, účastníčka protifašistického odboja

Narodila sa vo Vrbici v početnej rodine, kde sa žilo veľmi skromne. Rodinu živili rodičia zo zárobku otca robotníka a z malého hospodárstva. Prešla od malička prísnu, ale láskavou výchovou, ktorá bola hlboko nábožensky založená. Toto rodinné prostredie ju poznačilo na celý život. Viedlo ju ku skromnosti, statočnosti, pracovitosti v prospech spoločnosti. Po ukončení ľudovej a meštianskej školy i odbornej školy pre ženské povolania začala pracovať od 1. 3. 1931 ako sociálna zdravotná sestra v Masarykovej lige boja proti tuberkulóze (TBC). Popri práci v poradni mala na starosti každoročnú sezónu v detskej zotavovni v Železnom. Podľa potreby pracovala aj v Ústredí Masarykovej ligy v Bratislave. Spolky Masarykovej ligy zakladala na mnohých miestach Slovenska. Ako pracovníčka Masarykovej ligy boja proti TBC pôsobila do 31. 12. 1947. Potom prevzala funkciu zdravotnej pracovníčky Ústavu národného zdravia v Liptovskom Mikuláši, pričom ďalej pracovala v protituberkologickej, diabetickej, kardiologickej a protialkolickej poradni. Toto všetko zvládala až do svojej predčasnej smrti 24. 3. 1964. Počas svojej profesionálnej činnosti absolvovala celý rad kvalifikačných kurzov, školení, aj v iných organizáciách a spolkoch, verejných funkciách, komisiách a výboroch. Významne sa angažovala ako dobrovoľná zdravotná sestra a funkcionárka v Československom červenom kríži. Počas Slovenského národného povstania i po jeho potlačení, v priebehu dlhého trvania frontového stavu i po oslobodení bola významne a s veľkým osobným odhodlaním a rizikom zapojená do mnohých akcií cez Československý červený kríž. Chodila po dedinách, dokázala prejsť cez množstvo nemeckých hliadok, ošetrovala ranených, zabezpečovala transport, spojenie, doklady. Nemyslela na seba, bola sestrou v tom pravom slova zmysle. Zásadou jej života bolo pomáhať iným. Za jej

bohatú činnosť a vynikajúce výsledky v zamestnaní a pre spoločnosť sa jej dostalo mnoho vyznamenaní a ocenení. Na ilustráciu len dve: Médaille Florence Nightgale - najvyššie svetové vyznamenanie dobrovoľným sestram udelené Medzinárodným výborom Červeného kríža v Ženeve za výnimočné zásluhy za 2. svetovej vojny, na domácej pôde dostala Rad Slovenského národného povstania II. triedy za aktívne pôsobenie v protifašistickom odboji. Zomrela skoro na ťažké rakovinové ochorenie, chorobu z povolania, ktorá bola dôsledkom jej mnohoročnej práce v Masarykovej lige proti TBC za vtedy nedostatočných podmienok a ochrany.

MARŠALKO Ján

robotník, organizátor 1. mája 1918

Ľudovú školu navštevoval v Sielnici, bol pomocným robotníkom a nádenníkom v Sielnici, garbiarskym robotníkom v Liptovskom Mikuláši, v roku 1906 sa stal spoluzakladateľom a funkcionárom sociálnodemokratickej odborovej organizácie liptovsko-mikulášskych kožiarskych robotníkov. Spoluorganizoval zhromaždenia na 1. mája 1918, na ktorom sa slovenskí robotníci prihlásili k sebaurčovaciemu právu národa a k spoločnému štátu Čechov a Slovákov. V roku 1918 bol členom Slovenskej národnej rady a jej výboru, signatárom martinskej Deklarácie slovenského národa, spoluorganizátorom všeludového zhromaždenia v Liptovskom Mikuláši 8. 12. 1919. Ako člen predsedníctva sa zúčastnil zjazdu slovenských sociálnych demokratov 25. 12. 1918 v Liptovskom Mikuláši, na ktorom sa zlúčili s českými sociálnymi demokratmi do Československej sociálnodemokratickej strany. Bol funkcionárom až do jej rozpustenia. Písal do ľavicovej tlače. V rokoch 1918 – 1920 bol poslancom Národného zhromaždenia v Prahe, od roku 1921 členom výkonného výboru Československej sociálnodemokratickej strany na Slovensku.

27. 1. 1878 Liptovská Sielnica
16. 10. 1951 Liptovský Mikuláš

- 14. 3. 1922 Vrútky
- 14. 9. 2000 Komárno, pochovaná
v Liptovskom Mikuláši

MIKESKOVÁ Marta

kultúrnoosvetová pracovníčka, divadelníčka

Od mladosti pôsobila ako osvetová pracovníčka. V rokoch 1954 – 1964 pracovala v Liptovskom Mikuláši. Od roku 1950 do roku 1962 bola poprednou členkou ochotníckeho Divadelného súboru G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši, kde zaujala najmä divadelnými kreáciami v inscenáciách rôzneho žánru – ako Blažena v hre „Dnes večer čakajte priateľa“, ako Filipková v hre „Ludia z našej ulice“, ako Mara v hre „V službe“ a v mnohých ďalších. Ako ochotníčka divadelníčka a osvetová pracovníčka sa zaslúžila o rozvoj ochotníckeho divadla. V rokoch 1965 – 1973 bola riaditeľkou Krajského bábkového divadla v Banskej Bystrici, kde organizačne prispela k jeho kvalitatívnemu rozvoju.

MIKULÁŠ Michal

správca Štátnej nemocnice v Palúdzke

Po ukončení ľudovej školy navštevoval meštianku v Gemeri, obchodnú akadémiu absolvoval v Kežmarku v roku 1917. Zúčastnil sa 1. svetovej vojny ako „jednoročný dobrovoľník“. V roku 1920 sa oženil s Oľgou Grubovou z Vrbice. Mali spolu dve deti – syna Michala a dcéru Oľgu. V rokoch 1922 – 1951 bol správcom Štátnej nemocnice v Palúdzke. Počas týchto rokov postavili niekoľko nových pavilónov a zveladili nemocnicu. Michal Mikuláš počas Slovenského národného povstania obetavo pomáhal a v nemocnici ukrýval osoby politicky nespolehlivé a prenasledované. Pomáhal vojakom, dôstojníkom aj partizánom prichádzajúcim z hôr. Po páde mesta ukrýval ruských vojakov. V jej priestoroch sa ukrývalo aj civilné obyvateľstvo z Palúdzky. Aktívne sa zapájal aj do diania evanjelického a. v. zboru v Liptovskom Mikuláši. Dlhé roky, za pôsobenia farára Júliusa Gabula, bol presbyterom a kurátorom. V roku 1951 ho nové vedenie nemocnice zbavilo funkcie správcu nemocnice a preložilo na podradné administratívne miesto. Po odchode do dôchodku pracoval ďalej na polovičný úväzok v nemocnici, a to až do roku 1982. V tomto roku ho postihla mozgová príhoda a po troch týždňoch pobytu v nemocnici zomrel.

2. 10. 1896 Ilanovo
19. 9. 1982 Liptovský Mikuláš

13. 1. 1892 Skalica
9. 8. 1958 Smrečany, pochovaný
v Liptovskom Mikuláši

NECKÁR Ľudovít

kňaz a. v., učiteľ, náboženský spisovateľ

Bol synom Pavla Neckára a Zuzany, rodenej Pokornej. V mladom veku mu zomrel otec. Vyštudoval gymnázium v Skalici a teológiu v Bratislave v rokoch 1912 – 1916. Po štúdiách sa stal kaplánom v Senom, počas 1. svetovej vojny bol poľným kurátom. V rokoch 1919 – 1922 učil náboženstvo v Skalici a v Bratislave. Od roku 1922 pôsobil ako profesor náboženstva, jazyka slovenského a nemeckého na Štátnom reálnom gymnáziu M. M. Hodžu v Liptovskom Mikuláši. Zúčastnil sa boja proti fašizmu počas 2. svetovej vojny, za čo bol väznený v Ilave. Je autorom viacerých učebníc Kresťanská vierouka a mravouka (1925), Dejiny kresťanskej cirkvi (1933 – 1934). Napísal aj štúdiu O evanjelickej slovenskej tradícii skalickej. Bol správcom Materského domova diakonís a riaditeľom Štátneho reálneho gymnázia M.M. Hodžu v rokoch 1945 – 1948. Po roku 1948 ho štátna moc zbavila miesta. S manželkou vychoval dcéru Elenu, vydatú Obetkovú. V Smrečanoch, kde žil na dôchodku, bol kantorom cirkevného zboru.

NEMEC Vladimír

protifašistický bojovník, riaditeľ Múzea slovenského krasu

Pochádzal zo skromných pomerov. Vyučil sa za knihára. V roku 1933 vstúpil do Komunistickej strany Československa a začal aktívne pracovať v hnutí robotníckej mládeže v Liptovskom Mikuláši. Od roku 1938 bol členom oblastného vedenia Revolučnej mládeže Slovenska v Žiline. Počas 2. svetovej vojny sa ako člen predsedníctva Revolučného okresného národného výboru podieľal na prípravách Slovenského národného povstania. Do povstania sa zapojil ako veliteľ partizánskej jednotky Michal v Demänovskej doline. Po zatlačení povstania do hôr bol jedným z hlavných organizátorov zásobovania a spravodajstva v okrese. V roku 1949 ho Okresný národný výbor v Liptovskom Mikuláši menoval za správcu Demänovskej jaskyne slobody, neskôr bol vymenovaný za riaditeľa Demänovských jaskýň. Okrem hospodársko-organizačnej činnosti sa podieľal aj na príprave niekoľkých prieskumníckych a výskumníckych akcií v teréne, spoluorganizoval jaskyniarske týždne a spolupracoval i pri zjednocovaní dobrovoľníckeho jaskyniarstva. V roku 1949 ho zvolili za podpredsedu Slovenskej speleologickej spoločnosti. V roku 1951 sa stal obeťou zinscenovaných politických procesov. Obvinenia ho zbavil až o desať rokov neskôr Najvyšší súd v Prahe. V roku 1962 bol vymenovaný za riaditeľa Múzea slovenského krasu v Liptovskom Mikuláši. Vladimír Nemeč bol dlhoročným funkcionárom Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

11. 5. 1916 Budapešť

20.12. 1990 Liptovský Mikuláš

27. 6. 1923 Ružomberok
19. 12. 2007 Liptovský Mikuláš

PAŠKA Laco

novinár, publicista, pracovník Matice slovenskej

Detstvo strávil vo fabrickej kolónii. Ľudovú školu vychodil v rodnom meste, strednú školu navštevoval v Banskej Bystrici. Počas štúdií si privyrábal ako robotník, aj ako pomocný úradník. Odborné novinárske vzdelanie získal v Bratislave a v Prahe.

Roky 2. svetovej vojny strávil ako vojenský dopisovateľ v Taliansku i Sovietskom zväze. Po vojne prešiel viacerými zamestnaniami. Bol robotníkom, technikom, vedúcim stavby, inšpektorom, ale predovšetkým redaktorom, kultúrno-propagačným pracovníkom a publicistom. Za svojho života bol viackrát postihnutý, najskôr v období kultu osobnosti v 50. rokoch 20. storočia a potom počas normalizácie v 70. rokoch 20. storočia. Pracoval v rôznych mestách ako novinár – v Ružomberku, Svite, Baťovanoch (Partizánskom), Liptovskom Mikuláši, Bratislave, Dubnici nad Váhom, Žiline a Banskej Bystrici. V Liptovskom Mikuláši bol v rokoch 1968 – 1971 vedúcim Odboru kultúry Mestského národného výboru.

Svoj život spojil aj s Maticou slovenskou. S prácou pre túto inštitúciu začal už v roku 1942. V roku 1949 sa zúčastnil na valnom zhromaždení Matice slovenskej a v roku 1968 inicioval obnovenie činnosti miestneho odboru Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši. Po roku 1989 bol medzi prvými, ktorí sa pričínili o aktivizáciu činnosti tejto národnej inštitúcie. Stal sa členom výboru Matice slovenskej v Martine, bol predsedom Okresného výboru Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši a zakladateľom a riaditeľom Domu Matice slovenskej v tomto meste. V kapitolách histórie Matice slovenskej mu patrí nezastupiteľné miesto.

Z hľadiska spisovateľa a novinára možno jeho tvorbu rozdeliť do viacerých kapitol. Sú to literárne a historické práce, novely, almanachy a zborníky, poézia, bádateľská a archívna práca, noviny a časopisy (redigovanie), publicistika, recenzie, listy, dokumenty. Výpočet bibliografických titulov jeho prác má 427 položiek. Vo svojej neúnavnej práci by iste pokračoval aj naďalej, keby jeho život nepoznačila ťažká choroba, ktorej koncom roku 2007 podľahol.

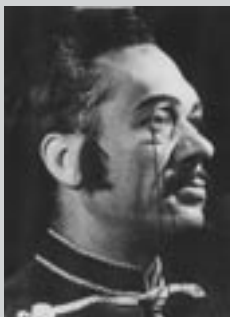
PETROVIČ Koloman protifašistický bojovník

Počas Slovenského národného povstania bol členom Revolučného národného výboru. Zahynul 3. marca 1945, keď chcel zabrániť nemeckým okupantom, aby vyhodili do povetria most do Palúdzky. Pri palúčanskom moste má pamätník.

8. 12. 1909

3. 3. 1945

Liptovský Mikuláš

PETYKO Imrich

lekár, riaditeľ nemocnice, zakladateľ transfúznej stanice, divadelný ochotník a režisér

V rokoch 1953 – 1974 bol primárom hematicko-transfúzneho oddelenia, na zriadení a rozvoji ktorého mal významný podiel . V rokoch 1954 – 1956 bol riaditeľom Okresného ústavu národného zdravia v Liptovskom Mikuláši. Popri svojej práci sa aktívne podieľal na kultúrnom živote mesta. Bol členom ochotníckej Divadelného súboru G. F. Belopotockého, kde hral aj režíroval. Po mnohých znamenitých postavách či režírovaní v hrách Legenda o láske, Štyria grobiani, Denník Anny Frankovej, Nebo na zemi, Výnosné miesto sa utiahol na odpočinok a svojím záujmom už len povzbudzoval divadelných ochotníkov. Svoju poslednú úlohu si zahral vo filme Móric Beňovský, kde stvárnil postavu madagaskarského kráľa.

1919

7. 9. 1975

Liptovský Mikuláš

4. 9. 1892 Východná
24. 11. 1959 Liptovský Mikuláš

PRÚNYI Kornel

učiteľ, spisovateľ, maliar

Narodil sa v rodine evanjelického farára Otta Prúnyiho a Amálie, rodenej Krásnopolskej. Mal dvoch bratov a štyri sestry. Základné vzdelanie získal na evanjelickej ľudovej škole v rodisku, meštiansku školu navštevoval v Spišskej Novej Vsi. Ďalej pokračoval na štúdiách na Učiteľskom ústave v Prešove, kde v roku 1911 získal učiteľský diplom. Po skončení školy pôsobil od roku 1912 ako učiteľ na školách v Jamníku, vo Vavrišove, v Pribyline a v Liptovskom Mikuláši. Počas svojho učiteľovania v Pribyline sa zblížil s tamojším farárom – básnikom Martinom Rázusom. Okrem školských povinností viedol a organizoval kultúrny a osvetový život v obci. Doučoval dospelých, v tom čase ešte mnohých negramotných občanov. Chodil do rómskej osady a jej obyvateľom čítal biblické histórie v rómčine. Sám sa dokonale naučil rómsky a komunikoval s nimi ako rovný s rovnými.

Hral na klavíri, na husliach a na organe. Pri svojich cestách prírodou sa zaujímal o jej premeny. Značil si to do zápisníka a informácie používal pri maľovaní. Maľoval krásny podtatranský kraj, ktorý mu bol nielen domovom, ale aj inšpiráciou. Jeho najobľúbenejšími technikami bola tempera a akvarel. Z námetov dominujú motívy zvierat a náboženská tematika. Počas života v Liptovskom Mikuláši sa priatelil s maliarmi Jankom Alexym, Petrom Júliusom Kernom, Milošom Alexandrom Bazovským. Maľoval aj oltárne obrazy pre kostoly vo Východnej, vo Vrbici a v Ondrašovej. Ako publicista písal historiky a humorné príbehy z ľudového prostredia v miestnom dialekte. Vychádzali v Evanjelickom Tranovského kalendári, v Evanjelickom posli spod Tatier, či v Zdravotníckom kalendári Masarykovej ligy proti tuberkulóze.

V roku 1950 odišiel do dôchodku, no pôsobil stále ako zborový kantor mikulášskeho evanjelického cirkevného zboru. S manželkou Irenou, rodenou Benickou, vychovali synov Kornela, stavebného inžiniera, a Emila, detského lekára.

RAJNIAK Rudolf

lekár, spisovateľ

Detstvo prežil pod Vysokými Tatrami, v Hybiach. Do školy začal chodiť v roku 1914 v rodnej obci, v období rokov 1918 – 1926 bol študentom Štátneho reálneho gymnázia M. M. Hodžu v Liptovskom Mikuláši. Na Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave chodil v rokoch 1926 – 1932. V roku 1931 absolvoval jednosemestrálne štúdium v Štrasburgu na Lekárskej fakulte u profesora Lericha a profesora Pautiera. V Prahe absolvoval ročnú vojenskú prezenčnú službu v škole pre dôstojníkov v zálohe. V roku 1935 nastúpil ako sekundárny lekár v sanatóriu pre tuberkulózu v Novom Smokovci. Neskôr bol externistom na klinike v Bratislave, zdravotným aspirantom na Okresnom úrade v Čadci. Oženil s Tatianou Annou Chrobákovou. Mali troch synov - Jána (1936), Vladimíra (1938) a Ivana (1946). Bol aj zdravotný koncipient v Skalici, v roku 1939 ho preložili do Liptovského Mikuláša do funkcie druhého okresného lekára popri MUDr. Ladislavovi Hoffmannovi. Vo februári až apríli roku 1945 ho väznilo gestapo v Žiline a v Ružomberku za protištátnu činnosť. V roku 1945 bol poverený funkciou okresného lekára v Liptovskom Mikuláši, v roku 1945 sa stal riaditeľom Štátnej nemocnice v Bratislave a v roku 1946 nastúpil do funkcie okresného lekára v Liptovskom Mikuláši. V máji roku 1949 ho zatkla Štátna bezpečnosť, v júli Štátny súd v Bratislave rozhodol o jeho prepustení. Neskôr ho vymenovali do funkcie okresného hygienika v Liptovskom Mikuláši. V januári roku 1957 získal osvedčenie ako špecialista v odbore hygieny a epidemiológie na Karlovej univerzite v Prahe. Bol vyznamenaný Radom Slovenského národného povstania a Radom prezidenta republiky za vynikajúcu prácu.

16. 7. 1908 Hybe

15.12. 1969 Liptovský Mikuláš

3. 5. 1894 Vrbica
9. 12. 1957 Trstená, pochovaný
v Liptovskom Mikuláši

RÁZUS Michal

kníhtlačiar, vydavateľ

Po skončení ľudovej školy sa vyučil za typografa u mikuláškého kníhtlačiaru Františka Klimeša. Prežil frontové útrapy 1. svetovej vojny, po návrate začal pracovať opäť v Klimešovej firme. V roku 1927 si túto kníhtlačiareň s bratom Matejom prenajali a v roku 1929 odkúpili. Zmodernizovali ju, zveladili a pod názvom „Bratia Rázusovci“ tlačili a vydávali knihy i časopisy. Spolupracovali najmä s vydavateľským účastinárskym spolkom Transocius. Z ich tlačiarne vychádzali zväzky evanjelických spevníkov, básnických i prozaických diel, ročníky Evanjelického Tranovského kalendára, Evanjelického posla spod Tatier, drobné príležitostné tlače, plagáty...

Michal Rázus žil so svojou manželkou Zuzanou a dcérou Danušou v Liptovskom Mikuláši v dome na Vyšnom Huštáku, ktorý obývali spoločne s rodinou brata Mateja. Bol neodmysliteľnou postavou kultúrneho a spoločenského života Vrbice a Liptovského Mikuláša.

Tlačiareň udržali Rázusovci ako majitelia do 27. februára 1950. Nasledujúci deň bola znárodnená. Z majiteľov sa stali opäť zamestnanci. Michal Rázus, tak ako i jeho brat, zostal v tlačiarňach pracovať až do odchodu do dôchodku.

RÁZUS Matej

kníhtlačiar, vydavateľ

Vyučil sa, podobne ako starší brat Michal, u Františka Klimeša za tlačiara - strojára. Po vyučení pracovali bratia spolu a ich cesty sa už nerozišli. Matej s manželkou Darinou a synmi Jánom a Stanislavom bývali rovnako ako Michalova rodina na Vyšnom Huštáku a kníhtlačiareň sa stala aj Matejovým celoživotným údelom.

Do povedomia Mikulášanov však Matej Rázus vošiel i ako obetavý člen a organizátor podujatí Evanjelického nedeľného spolku, vynikajúci a nadšený ochotnícky herec, športovec a turista, presvedčený demokrat - bol predsedom mikuláskej organizácie Demokratickej strany v čase jej volebného víťazstva v roku 1946.

Aj po znárodnení tlačiarne zostal v nej pracovať až do dôchodku.

20. 8. 1898 Vrbica

30. 9. 1963 Liptovský Mikuláš

28. 6. 1905 Vrbica

5. 8. 1964 Bratislava, pochovaná
v Liptovskom Mikuláši

RÁZUSOVÁ-MARTÁKOVÁ Mária

učiteľka, spisovateľka, prekladateľka, redaktorka

Bola dcérou roľníka a robotníka Martina Rázusa a Márie, rodenej Petríkovej, a sestrou spisovateľa, kňaza a politika Martina Rázusa, kníhtlačiarov a vydavateľov Michala a Mateja.

Navštevovala cirkevnú aj štátnu ľudovú školu vo Vrbici a maďarskú dievčenskú meštiansku školu v Liptovskom Mikuláši. V rokoch 1919 – 1923 študovala na dievčenskom učiteľskom ústave v Prešove. Učila v Dolnom Srní, v Bratislave a v Martine. Nakoľko vážne ochorela, zanechala milované učiteľské povolanie a venovala sa redaktorskej a spisovateľskej práci. Napísala množstvo básní a rozprávok pre deti - Tri rozprávky z neba, Hrdinovia, Hore grúňom – dolu grúňom, Zatúlané húsa, Farebná záhradka, Zverinček, Lietajúci kvet. Písala aj duchovnú, lúboštnú či občiansku poéziu – Pieseň o láske, Svetlo nad horami, napísala zbierku Vyznanie. Upravovala ľudové rozprávky a písala rozprávky na ľudové motívy – Rozprávky o Jánošíkovi, Junácka pasovačka a ďalšie. Pracovala aj ako prekladateľka. Prekladala texty z češtiny, francúzštiny, nemčiny a ruštiny. K jej najznámejším prekladom patrí preklad francúzskych veršovaných drám Hernani a Cyrano z Bergeraku. Zostavovala aj učebnice a čítanky pre najmenších. Písala príspevky do rôznych novín a časopisov. Stala sa zaslúžilou umelkyňou (1964) a v roku 1965 dostala in memoriam Cenu Fraňa Kráľa.

Autorom pôvodnej bronzovej plastiky na jej hrobe je akademický sochár Miroslav Ksandr, po poškodení hrobu vandalmi bola nahradená žulovým pomníkom.

RÁZUSOVÁ Mária

matka literátov Martina Rázusa a Márie Rázusovej-Martákovej

Pochádzala z veľmi chudobnej petríkovej rodiny z Vrbice. Do výchovy svojich detí vložila aj mnohé zo svojich nesplnených snov – túžbu po vzdelaní, lepšom živote i svoju lásku k literatúre. Štyri z jej ôsmich detí sa venovali tvorbe či výrobe kníh. Stala sa predlohou k postave mamky v románe Martina Rázusa Maroško a bola ospievaná v aj desiatkach veršov v ďalších dielach svojich detí. Od roku 1913 bola vdovou, jej manžel Martin Rázus (1865 – 1913) je pochovaný v inej časti cintorína, spolu so svojom matkou.

30. 8. 1866 Vrbica
7.11. 1942 Liptovský Mikuláš

21. 6. 1909 Beluša
6. 5. 1992 Liptovský Mikuláš

ROLNÝ Vojtech

lekár, riaditeľ nemocnice

Narodil sa v rodine roľníka. V roku 1928 ukončil Štátne reálne gymnázium v Trenčíne. V rokoch 1928 – 1934 študoval na Lekárskej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, kde promoval 10. februára 1934 na lekára všeobecných lekárskejších vied. Vojskú prezenčnú službu vykonával v Prahe, v Žiline a v Ružomberku. Lekársku prax začal ako sekundárny lekár v Poličke, neskôr pôsobil v Ivančiciach a v Moravskej Ostrave. Od roku 1937 do roku 1940 bol praktickým lekárom v Ilave a v rokoch 1941 – 1948 externým lekárom a neskôr primárom pľúcneho a tuberkulózneho oddelenia v Štátnom liečebnom ústave v Kvetnici pri Poprade. Rok vykonával funkciu riaditeľa tohto ústavu. Od zjednotenia zdravotníctva do roku 1952 vykonával funkciu riaditeľa Okresného ústavu národného zdravia v Liptovskom Mikuláši. V rokoch 1952 – 1960 pôsobil ako riaditeľ tejto nemocnice pre lôžkovú časť a v rokoch 1964 – 1973 bol riaditeľom celého Okresného ústavu národného zdravia v Liptovskom Mikuláši. Angažoval sa aj v zdravotníckom školstve, robil krajského odborného inšpektora pre Banskobystrický kraj, neskôr pre Žilinský kraj a od roku 1964 pre Stredoslovenský kraj. Pracoval v Československom červenom kríži, kde zastával funkciu člena predsedníctva aj pléna. V čase 2. svetovej vojny bol pod policajným dozorom a v roku 1943 sa zúčastnil ilegálnej protifašistickej činnosti.

S manželkou Alžbetou vychoval troch synov – Igora, Štefana a Vladimíra.

MUDr. Vojtech Rolný bol za svoju činnosť viackrát vyznamenaný. V roku 1957 dostal štátne vyznamenanie Zaslúžilý školský pracovník, v roku 1973 mu udelila vláda Slovenskej socialistickej republiky titul Zaslúžilý lekár. Bol držiteľom viacerých vyznamenaní Československého červeného kríža a Slovenskej lekárskej spoločnosti.

SOKOL Rudolf

robotník, funkcionár, antifašista

Narodil sa v rodine Františka Sokola a Márie, rodenej Vyšnej. Mal jedného brata. S manželkou Zuzanou, rodenou Zatkovou, vychovali troch synov a tri dcéry.

Ludovú školu navštevoval v Likavke. Vyučil za tesára a pracoval v ružomerských priemyselných podnikoch a pri tesárskom majstrovi v Likavke. Neskôr pracoval ako stavebný robotník v Liptovskom Mikuláši. Bol spoluzakladateľom a prvým predsedom ružomerskej organizácie Komunistického zväzu mládeže Československa. V období hospodárskej krízy organizoval štrajky proti nezamestnanosti a biede. Za túto činnosť bol perzekvovaný, prepúšťaný z práce a šesťkrát súdený a väznený. Počas 2. svetovej vojny, keď vypuklo Slovenské národné povstanie, sa zapojil do protifašistického hnutia. Stal sa spolupredsedom Revolučného národného výboru v meste. Po zatlačení povstania do hôr bojoval ako príslušník partizánskej brigády Za slobodu Slovanov a od januára roku 1945 bol príslušníkom samostatného oddielu Lvovci. Svoje spomienky na toto obdobie publikoval v zborníkoch a novinách.

V roku 1945 ho vyznamenali Radom Slovenského národného povstania II. triedy, Československým vojnovým krížom, v roku 1955 Radom republiky.

9.12. 1899 Likavka

4. 7. 1984 Bratislava, pochovaný
v Liptovskom Mikuláši

30. 3. 1908 Liptovský Mikuláš
15. 1. 2000 Liptovský Mikuláš

STANKOVIANSKY Július

kníhkupec, organizátor turistiky a športu

Po absolvovaní škôl začal pracovať ako kníhkupecký pomocník u Františka Klimeša v rodnom meste. Stal sa vedúcim kníhkupectva a potom aj vedúcim v predajni Transocia (do roku 1951). Až do roku 1968 pôsobil ako vedúci Slovenskej knihy v Liptovskom Mikuláši. V jeho kráľovstve kníh dlhé roky trávili svoj voľný čas študenti miestneho Štátneho reálneho gymnázia M. M. Hodžu – neskorší básnici, spisovatelia, lekári a maliari, ktorým pomáhal predávať ich prvé práce.

Od mladosti intenzívne pracoval vo výbore Evanjelického nedeľného spolku ako knihovník, tu hrával divadlá, spieval v spevokole, organizoval besedy. Od roku 1937 aktívne pôsobil ako organizátor kultúrno-spoločenského života v rodnom meste a zároveň bol aj aktivistom a funkcionárom Zväzu turistiky v Prahe, v Bratislave a v Žiline. Vyše 30 rokov stál na čele bývalého Okresného výboru zväzu turistiky v Liptovskom Mikuláši. S Milošom Janoškom, zakladateľom časopisu Krásy Slovenska, organizoval výstupy na vrchy Šíp, Poludnicu a na Kriváň. Aktívne sa zúčastňoval na organizovaní lyžiarskeho pochodu Po stopách 1. Československého armádneho zboru. Na Kriváň vystúpil osemdesiatkrát (len v roku 1956 to bolo päťkrát).

Ako mladý človek sa stal členom Matice slovenskej, od roku 1944 pracoval v nej ako činovník. Členom Miestneho odboru Matice slovenskej bol aj v neľahkých rokoch 1968-1971.

Dostal mnohé vyznamenania, napríklad Moyzesovu medailu, Tyršov odznak, medailu za výstavbu mesta a rozvoj slovenskej kultúry.

ŠTALMACH Mikuláš

maliar, reštaurátor

Študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti, pôsobil v Liptovskom Mikuláši. Najskôr sa venoval maliarstvu, hlavne nástennej malbe, koncom 30. rokov 20. storočia, ale najmä po 2. svetovej vojne sa venoval výlučne reštaurovaniu maliarskych a sochárskych umeleckých pamiatok. Sústreďoval sa na stredoveké nástenné i tabuľové maliarstvo a na rezbárske práce. V roku 1959 mal samostatnú reštaurátorskú výstavu v Bratislave. Je nositeľom ceny Cypriána Majerníka z roku 1962 a ceny Za zásluhy o výstavbu z roku 1959.

15. 11. 1907 Liptovský Mikuláš
5. 5. 1990 Liptovský Mikuláš

23.10. 1924 Sklené
12. 4. 2008 Liptovský Mikuláš

ŠTRIC Silvester

športový organizátor a funkcionár, fotograf

V roku 1944 absolvoval obchodnú akadémiu a v roku 1970 inštitút potravinárskeho priemyslu. Pracoval ako obchodník, neskôr v Stredoslovenských konzervárňach a liehovaroch v Liptovskom Mikuláši, po roku 1989 pôsobil ako podnikateľ.

V mladosti sa aktívne venoval športu, najmä atletike a futbalu. Športu zostal verný, pracoval ako funkcionár, organizátor, športový publicista a fotograf. Fotografie z oblasti športu tvoria významnú súčasť jeho tvorby. Zdokumentoval veľkú časť športových podujatí v druhej polovici 20. storočia v Liptovskom Mikuláši a okolí. So svojím fotoaparátom nechýbal ani pri vodáckych slalomových tratiach. Veľkým sviatkom býval hlavne Medzinárodný tatranský slalom. Silvester Štric spolupracoval s mikulášskymi vodákmi od šesťdesiatych rokov 20. storočia. V deväťdesiatych rokoch bol aj predsedom tohto klubu. Jubilejného 60. ročníka Medzinárodného tatranského slalomu sa už nedočkal.

TRNOVSKÁ-ŠÁCHOVÁ Anna

lekárka, oftalmologička

Narodila sa v rodine Jána Trnovského a Emílie, rodenej Sokolíkovej. Mala tri sestry. Manžel Antonín Šacha bol lekárom, oftalmológom. Jeden z dvoch synov, Juraj je elektrotechnický inžinier, dcéra Jelena lekárka, oftalmologička.

Na gymnáziu v Liptovskom Mikuláši študovala externe a v roku 1917 maturovala. Medicínu študovala na univerzitách v Budapešti, v Prahe a v Bratislave. V roku 1923 bola promovaná. Po skončení štúdií pracovala ako zástupkyňa klinického asistenta na Očnej klinike v Bratislave, v rokoch 1924 – 1925 bola sekundárnou lekárkou a zástupkyňou primára na internom oddelení. Neskôr pôsobila na chirurgickom oddelení Štátnej nemocnice v Košiciach, potom ako sekundárna lekárka a asistentka na očnej klinike, pracovníčka Ministerstva verejného zdravia a telesnej výchovy a Krajinského úradu v Bratislave. V rokoch 1929 – 1934 bola bezplatnou poradenskou lekárkou a školskou lekárkou v Uherskom Hradišti, v rokoch 1934 – 1951 odbornou očnou lekárkou v súkromnej praxi, súčasne pracovala aj pre poisťovne. Od roku 1951 pôsobila ako lekárka v očnej ambulancii Okresného ústavu národného zdravia v Liptovskom Mikuláši.

Ako prvá žena na Slovensku sa špecializovala na očné lekárstvo, bola vedúcou protitrachómovej akcie na Slovensku. Viedla zdravotné kurzy pre kandidátky evanjelickej diakonie so zameraním na vykonávanie profesie zdravotných sestier. Stala sa členkou Oftalmologickej sekcie Československej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu. Bola presbyterkou evanjelickej a. v. cirkvi.

20. 2. 1897 Liptovský Mikuláš
28. 1. 1957 Liptovský Mikuláš

- 25. 2. 1918 Valaská – Piesok
- 4. 7. 2002 Liptovský Mikuláš

TROMBAUEROVÁ Jolana

kultúrnoosvetová pracovníčka, poetka, herečka, režisérka

V rokoch 1934 – 1937 absolvovala Štátny učiteľský ústav v Banskej Bystrici. Do Liptovského Mikuláša sa vydala v roku 1944. Najskôr učila na Štátnej chlapčenskej meštianskej škole a po jej zrušení na I. základnej osemročnej škole. Svoje životné naplnenie našla v kultúrnej a osvetovej práci počas pôsobenia v Okresnom osvetovom dome a Mestskom kultúrnom stredisku v Liptovskom Mikuláši. Dlhé roky bola vedúcou redaktorkou mesačníka Kultúrny prehľad a pripravovala relácie pre mestský rozhlas a drôtové vysielanie Slovenského rozhlasu. Bola členkou a režisérkou Divadelného súboru G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši. V roku 140. výročia založenia Divadla slovenského svätomikulášskeho G. F. Belopotockým súbor v jej réžii hral hru Kocúrko od Jána Chalupku. Zo spomienok členov divadelného súboru zostavila v roku 1980 publikáciu Monológy. Pripravila a režírovala mnohé úspešné podujatia k pamätným dňom veľkých osobností a udalostí, napríklad Večer maliara Janka Alexyho, maliara Petra Kerna, básnika Janka Kráľa a ďalších. Z programov, ktoré vytvorila, nemožno nespomenúť zábavný program Smiem prosiť?, ktorého desať repríz nadchlo publikum. Mnohí mladí ľudia, ktorí v ňom účinkovali, mali možnosť vyskúšať si svoj talent a kultúre ostali verní aj naďalej. Prebudila v nich k životu koreňky, z ktorých sa formoval strom kultúrnych spolupracovníkov. Mala spoluzakladateľský podiel na vzniku Galérie P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši. Tam aj účinkovala na mnohých vernisážach s vlastnými veršami, ktoré venovala liptovským výtvarným umelcom. Aktívne sa zúčastňovala aj na podujatiach zborov pre občianske záležitosti. Odchod do dôchodku nevnímala

ako negatívum, ale ako možnosť venovať sa ďalším aktivitám. V rokoch 1978 – 1986 sa spolu s evanjelickým a. v. farárom Jurajom Törökom a evanjelickým a. v. kňazom a spisovateľom Jozefom Kasanickým intenzívne venovala krátkemu filmu, spolupracovala s Okresným učiteľským spevokolom Tatran, ale našla si predovšetkým čas na písanie. Zostavila knihu spomienok na zrod slobody Červené jarabiny a niektoré state do nej aj napísala. Jej básnická tvorba zostáva väčšinou v časopisoch. Liptovské kultúrne stredisko v Liptovskom Mikuláši vydalo už za jej života niekoľko zbierok – Náruč, ruží, Jesenné listy, Život je čas, Môjmu mestu, Nezabúdky a korešpondenciu medzi ňou a spisovateľom Jozefom Cígerom Hronským Čo skrývajú listy. Vydania sa snáď dočkajú aj tituly Vejár vrások, Môj herbár, Labutia pieseň, Na strnisku života, Písanie do kôry stromov. Jej život bol spätý s Liptovom, ktorý nesmierne milovala. 28. februára 2003 pripravili pracovníci Galérie P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši spolu s ostatnými osvetovými pracovníkmi mesta vydarený spomienkový program Krása, človek a čas, venovaný nedožitým 85. narodeninám tejto výnimočnej ženy.

26. 9. 1868 Vrbcica
1.10. 1922 Liptovský Mikuláš

VOLKO Ján

richtár mesta Liptovský Mikuláš

Aj keď bol schopný a nadaný, finančná situácia rodiny neumožnila mladému Jánovi Volkovi študovať, po predčasnej smrti otca sa ujal vedenia mäsiarstva. V roku 1898 sa stal richtárom Liptovského Mikuláša. Za jeho úradovania do roku 1920 zaznamenalo mesto nebývalý rozmach. Ján Volko sa pričínal o výstavbu štátnej meštianskej školy, materskej školy a štátnej ľudovej školy, v rokoch 1914 – 1916 o vybudovanie štátneho gymnázia. Z jeho iniciatívy bola v meste vybudovaná nová cesta a uskutočnila sa elektrifikácia. Podporoval hospodársky rozvoj mesta - jeho pričinením vystavili mestský bitúnok a Klingerovu textilnú továreň. Mal ešte v pláne vybudovať divadelnú dvoranu, hotel, vodovod z Demänovskej Doliny, ale tieto aktivity a plány prerušila jeho predčasná smrť.

VOLKO-STAROHORSKÝ Ján

prírodovedec, pedagóg

Štúdiá na univerzite v Budapešti ukončil v roku 1908. Pôsobil ako učiteľ v Hybiach, v Topolčanoch, v Brezne a v Rumunsku, potom nastúpil ako pracovník Vojenského zemepisného ústavu a od roku 1918 do roku 1939 učil na Štátnom reálnom gymnáziu M. M. Hodžu v Liptovskom Mikuláši. Bol jedným z prvých ochrancov prírody, zakladateľom Múzea slovenského krasu v Liptovskom Mikuláši a spolkov ochrancov prírody. V roku 1904 z podnetu Rehora Urama-Podtatranského, Jána Volka-Starohorského a Andreja Kmeťa vznikla pri Meštianskom kasíne tzv. Liptovská zbierka. Po troch rokoch z finančných dôvodov zanikla. Keď sa Ján Volko-Starohorský vrátil v roku 1919 do rodného Liptova, preniesol zbierky do gymnázia, kde oživil a rozvíjal muzeálne myšlienky. 3. júla 1930 sa zišlo v Liptovskom Mikuláši valné zhromaždenie, ktoré schválilo vznik Múzea slovenského krasu. Prvé priestory poskytol múzeu mikulášsky Okresný úrad. Tu boli nainštalované Starohorského zbierky. Pre vopred nahlásené návštevy bolo múzeum sprístupnené od roku 1931. V roku 1932 vznikol pri múzeu prírodovedecký zbor. Organizovali vychádzky, prednášky a činnosť vyvíjali najmä odbory okrasňovací, ochraňovací, krasový, prírodovedecký a geologický. Ján Volko-Starohorský sa zaoberal najmä geologickým výskumom Liptova. Je autorom prác Geotektoniky či zemestavby, Tretovršie či terciér vzhľadom na Slovensko, Štvrtovršie, kvartér či Anthropozoikum, Ochrana prírodných pamiatok a vyše 100 článkov v rozličných časopisoch. Bol spolupracovníkom viacerých vedeckých inštitúcií a spoločností. Od roku 1966 bol čestným členom Slovenskej geologickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied. V roku 1970 bol vyznamenaný Zlatou medailou Univerzity Komenského v Bratislave.

30. 7. 1880 Liptovský Mikuláš
17. 12. 1977 Bratislava, pochovaný
v Liptovskom Mikuláši

25. 3. 1913 Bratislava
31. 7. 1993 Liptovský Mikuláš

WURM Karol

lekár, hudobný publicista, skladateľ

Po maturite študoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, promovány bol 26. 3. 1938. Hru na organ študoval súkromne u Kurta Freitaga a hlasovú výchovu u J. Strelca. Lásku k hudbe zdedil po svojom otcovi evanjelickom učiteľovi - organistovi. Do Liptova prišiel v roku 1946. Pre tento kraj sa rozhodol sám. Zlákala ho krásna príroda a bohaté kultúrne tradície. Veľký záujem už vtedy užho vzbudila historická knižnica Juraja Tranovského. Prišiel pracovať ako lekár, neskôr sa stal prednostom Kožného oddelenia Okresného ústavu národného zdravia v Liptovskom Mikuláši. Tu pracoval až do doby, keď odišiel do dôchodku. V roku 1940 sa oženil s Alicou Škripeňovou - učiteľkou, ktorá ho chápala, inšpirovala v jeho záujmoch a veľmi mu pomáhala. Po príchode do Liptovského Mikuláša sa s elánom zapojil do kultúrnohudobného života mesta. V roku 1948 sa podieľal na založení Divadelného súboru Gašpara Fejérpataky-Belopotockého. K niektorým divadelným hrám, ktoré hrali, skladal hudbu. Z členov orchestra, ktorý sprevádzal divadelné hry, sa stal známy Hudobný súbor pri Červenom kútiku Revolučného odborového hnutia Okresného ústavu národného zdravia, ktorý pod vedením Karola Wurma dosiahol vysokú úroveň medzi amatérskymi hudobnými súbormi na Slovensku. Hrali diela klasikov - Vivaldiho, Haydna, Mozarta, Beethovena. Viedol aj Divadlo hudby pri Okresnom osvetovom dome v Liptovskom Mikuláši. Bol aktívnym členom Klubu priateľov umenia a autorom mnohých štúdií a článkov z odboru hymnológie a organológie. V rokoch 1947 - 1949 bol aj dirigentom mikulášskeho spevokolu Tatran. Ako hudobný skladateľ komponoval scénickú hudbu, upravoval staré tance. V roku 1949 vydal s pánom Letňanom zberku Organové skladby, v roku 1956 Partitúru. S Dr. Otmarom Gergelym vydali v roku 1974 knihu Historické organy na Slovensku - Pamiatkové organy na území stredného Slovenska a vyšla im aj reprezentačná publikácia Historické organy na Slovensku. Niektoré historické organy, ktoré sa nachádzali v dezolátnom stave, sú opravené práve vďaka Karolovi Wurmovi a jeho priateľom. Koncom 50. rokov a začiatkom 60. rokov 20. storočia zastával i dôležité funkcie vo futbalovom a hokejovom oddiele, dlhé roky bol vášnivým turistom

Pramene:

- Slovenský biografický slovník. I. A-D. Martin: Matica slovenská 1986
Slovenský biografický slovník. II. E-J. Martin: Matica slovenská, 1987
Slovenský biografický slovník. III. K-L. Martin: Matica slovenská, 1989
Slovenský biografický slovník. IV. M-Q. Martin: Matica slovenská, 1990
Slovenský biografický slovník V. R-Š. Martin: Matica slovenská, 1992
Slovenský biografický slovník VI. T-Ž. Martin: Matica slovenská, 1994
Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Bratislava, Martin: SSS, SNK, 2001
Encyklopédia Slovenska II. E-J. Bratislava: Veda, 1978
Encyklopédia Slovenska. III. K-M. Bratislava: Veda, 1979
Encyklopédia Slovenska. V. R-Š. Bratislava: Veda, 1981
Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry. 1. A-L. Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 1997
Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry. 2. M-Ž. Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 1997
Liptov. Regionálny týždenník. Roč. 48, č. 29 (23.7.1997), s. II. Autor Miloslav Parobek
Spomienky a odkazy doktora Ruda Rajniaka. Zostavila Zita Žiaranová. Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 1999.
Rázusovie dom. Brožúra. Zostavila Ľubica Rybárska a Anna Šmelková. Liptovský Mikuláš: LHM JK, 1993.
Kultúrny a spoločenský spravodaj MsNV. Máj 1973.
POTANČOK, Rudolf: Matúš Blaho v Liptovskom Sv. Mikuláši 1798-1837. Liptovský Sv. Mikuláš: Tranoscius, 1950.
Evanjelický posol spod Tatier. 1948, č. 12.
Sprievodca po cintoríne v Liptovskom Mikuláši. Liptovský Mikuláš: MJK a MsÚ, 1992.
MALIŇÁK, Karol: Miroslav Ksandr. Senica: RECO, 2005
Encyklopédia dramatických umení Slovenska. 2. M-Ž. Bratislava: Veda, 1990
BIELIK, Miroslav: Laco Paška. Výberová personálna bibliografia. Martin: Matica slovenská, 1994
Liptovská nemocnica s poliklinikou. Liptovský Mikuláš 1859-2009. Dejiny a súčasnosť. Liptovský Mikuláš: Liptovská nemocnica s poliklinikou, 2009
Monológy (spomienky členov Divadelného súboru G.F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši). Martin: Osveta, 1980
Materiály Laca Pašku o Júliusovi Stankovianskom
Ester Martinčeková-Šimerová: Kamey. Martin: Vydavateľstvo Matice slovenskej, 1998
Dejiny Slovenského národného povstania. Encyklopédia odboja. Bratislava: Pravda, 1985
Spomienky príbuzných, známych, spolupracovníkov a vlastné životopisy
Dotyk rozumu a srdca. Anna Devečková. Zostavila Mgr. Daniela Fiačanová. Liptovský Mikuláš: Liptovské kultúrne stredisko v spolupráci s Múzeom Janka Kráľa, 2008

Mapka umiestnenia hrobov 1. Symbolický cintorín

Prvá brána, hroby vľavo

sever

1. rad

1. Aurel a Darina Stodolovci	1
2. Michal Miloslav Hodža	2
3. Jur Janoška	3
4. Matúš Blaho	4
5. Miroslava Ksandr	5
6. Karol Ruppeldt	6

2. rad

7. Jonáš Rudolf Guoth	7
8. Jaroslav Šolc	8
9. Andrej Guoth	9
10. Gašpar Fejérpataky Belopotocký	10
11. Rehor Uram Podtatranský	11
12. Kazimír Bezek	12

západ

východ

3. rad

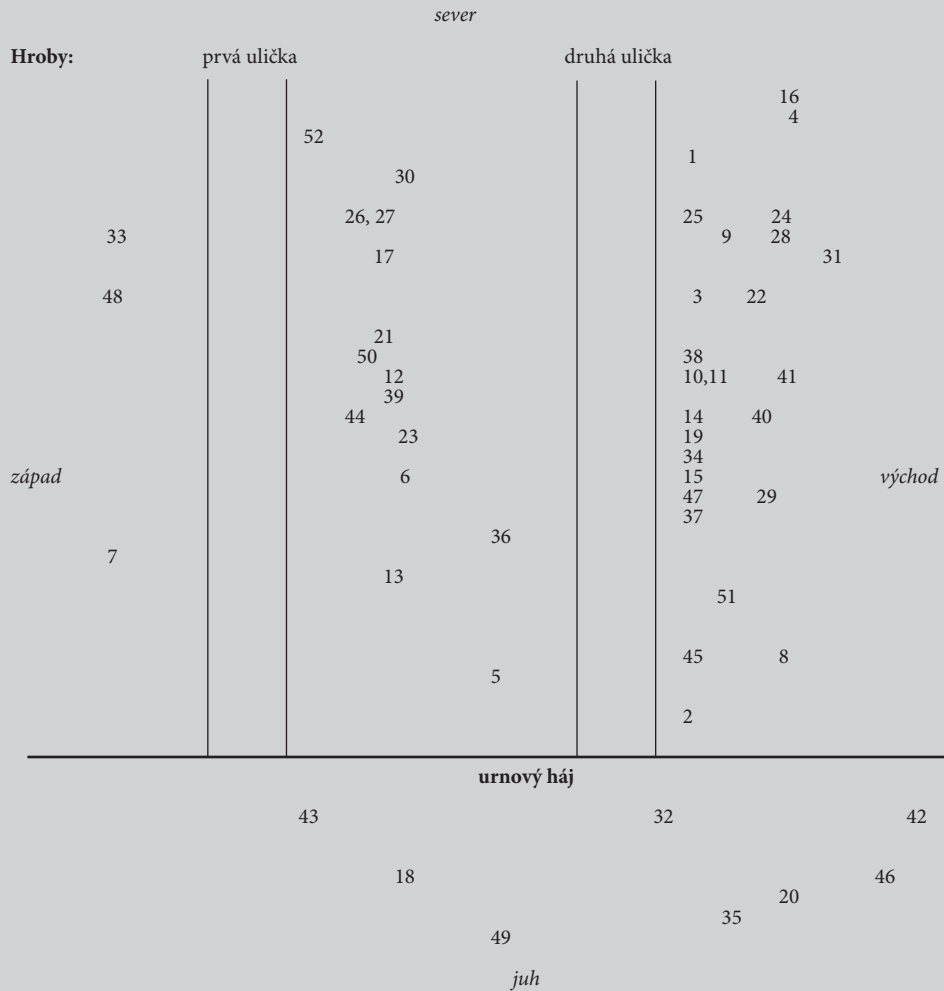
13. Ester Martinčeková-Šimerová	13
---------------------------------	----

Mapka umiestnenia hrobov 2. Veľký cintorín a urnový háj

Mená osôb:

1. Alexy Ema	24. Lutonský Alois	47. Trnovská-Šáchová Anna
2. Ballo Ferdinand	25. Madera Michal	48. Trombauerová Jolana
3. Bella Ondrej	26. Mandák Milan	49. Volko Ján
4. Bodický Ivan	27. Mandáková Božena	50. Volko-Starohorský Ján
5. Böhm Alfonz	28. Maršalko Ján	51. Wurm Karol
6. Cibák Ondrej	29. Mikesková Marta	52. Karas Jaroslav
7. Devečková Anna	30. Mikuláš Michal	
8. Dobrovičová Margita	31. Neckár Ľudovít	
9. Droppa Ján	32. Nemeč Vladimír	
10. Droppa Ladislav	33. Paška Laco	
11. Droppa Peter	34. Petrovič Koloman	
12. Grubová Želmíra	35. Petyko Imrich	
13. Holý Václav	36. Prúnyi Kornel	
14. Janoška Juraj	37. Rajniak Rudolf	
15. Janoška Miloš	38. Rázus Matej	
16. Kasanický Jozef	39. Rázus Michal	
17. Kello Ján	40. Rázusová-Martáková Mária	
18. Klimeš František	41. Rázusová Mária	
19. Kmeťová Mária	42. Rolný Vojtech	
20. Korman Ivan	43. Sokol Rudolf	
21. Kožár Jozef	44. Stankoviansky Július	
22. Kuna Vladimír	45. Štalmach Mikuláš	
23. Laučík Ivan	46. Štric Silvester	

Sprievodca po cintoríne v Liptovskom Mikuláši-Vrbici

Zostavila: Mgr. Anna Šmelková, Múzeum Janka Kráľa, Liptovský Mikuláš

Zodpovedný redaktor: Mgr. Zdenko Blažek, riaditeľ Múzea Janka Kráľa

Korektorky: pracovníčky Múzea Janka Kráľa

Fotografie: Filip Lašut, Vladimír Arbet, Ján Svidran, Mgr. Zdenko Blažek,

Mgr. Anna Šmelková, Ing. Marián Šmelko, archív Múzea Janka Kráľa

Vydavateľ: Mestský úrad a Múzeum Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši

Tlač: Print Master, Liptovský Mikuláš

Rok vydania: 2009

Náklad: 300 ks

